Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 1 березня 2012 року № 8–9 (431–432)

ДЕМАРШ СВОБОДИ:

ДВА РОКИ БІЛЯ ДЕРЖАВНОГО КЕРМА

Заява Конгресу Українських Націоналістів

25 лютого минуло два роки з часу інавгурації Президента України Віктора Януковича.

За цей термін українські громадяни не відчули жодного поліпшення життя. Навпаки, за межею бідності перебуває 26,4 відсотка населення, а це близько 12,5 млн. осіб. З понад 25 пунктів своїх соціальних обіцянок за два роки В.Януковичу вдалося реалізувати лише кілька.

Наразі Україна посідає четверте місце у світі серед країн з найгіршою економікою за версією Forbes і 164-е місце в рейтингу економічних свобод серед 179 країн світу. Серед європейських країн у цьому рейтингу Україна опинилася на останньому місці. Отже, соціально-економічна політика чинного Президента виявилась провальною.

Конгрес переконаний у тому, що й у зовнішній політиці Віктору Януковичу теж немає чим пишатися. Саме за останні два роки Україна фактично відмовилась від євроінтеграції. Натомість відбулась безпрецедентна здача національних інтересів України, а саме – пролонгація перебування в Криму Чорноморського флоту РФ.

Проте Віктор Янукович так і не спромігся налагодити взаємовигідні відносини із Російською Федерацією. Сьогодні ми маємо одну із найвищих цін на газ у Європі. Не менш провальні й інші напрямки: досі триває так звана "сирна війни". Росія постійно упосліджує інтереси українських виробників, займається економічним шантажем.

У країні відбувається переслідування опозиційних лідерів (Ю.Тимошенко, Ю.Луценка та інших, загалом дев'ять членів попереднього уряду були піддані кримінальному переслідуванню), незважаючи на протести українських громадян і занепокоєння міжнародної спільноти.

Ганебна практика закриття україномовних шкіл, переписування української історії, заперечення Голодомору 1932–33 років як геноциду української нації, підтримка УПЦ МП, згортання свободи слова – ось "доробок" чинного Президента та його команди за два роки своєї діяльності.

Конгрес Українських Націоналістів вважає, що Віктор Янукович та його команда проводять непрофесійну та згубну для України політику, яка несе загрозу майбутньому нашої держави.

Ми закликаємо Віктора Януковича відкинути вузькопартійні та вузькобізнесові інтереси, прислухатися до українських громадян та показати більш зрілий і відповідальний підхід у розв'язанні нагальних економічних, соціальних та гуманітарних проблем Української держави.

Конгрес Українських Націоналістів заявляє, що у своїй діяльності змагатиме за якнайшвидше припинення повноважень чинного Президента України Віктора Януковича та призначення дочасних виборів глави держави.

Президія Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів

ПОЗИЦІЯ

Степан Брацюнь:

Табачник вихолощує освіту від національної складової

Головною метою діяльності Дмитра Табачника на посаді міністра освіти і науки є розхитування основ української нації. Так прокоментував інформацію про скорочення годин на викладання української мови в середній школі Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь.

"Табачник зрозумів, що відкрито займатися українофобською діяльністю суспільство йому не дозволить. Тому впроваджувати антиукраїнські "новації" в освіту він став таємно, про що свідчить підпільне затвердження нових навчальних планів для 5–9 класів середньої школи", – продовжує політик.

На думку голови Конгресу, ініціативи Міносвіти під керівництвом Табачника стосовно об'єднання предметів "Історія України" та "Всесвітня історія", а також скорочення уроків української мови в середніх класах спрямовані на вихолощення національної складової в українській освіті.

"Конгрес Українських Націоналістів вимагає звільнити із посади міністра освіти Дмитра Табачника за системні українофобські ініціативи в освітній сфері. Заявляємо про підтримку опозиційних сил у Верховній Раді України, які рекомендують Президенту України звільнити Дмитра Табачника із обійманої посади", – сказав лідер партії.

МОРСЬКІ ПОРТИ – ПІД РОЗПРОДАЖ?

Ухвалений у першому читанні законопроект № 9712, згідно з яким цілі майнові комплекси та гідротехнічні споруди морських портів України підуть з молотка, суперечить стратегічним інтересам держави.

"Новим Законом про морські порти уряд створює державну Адміністрацію, за якою залишає лише певні контролюючі функції та забезпечення безпеки судноплавства, а все майно, яке сьогодні перебуває на балансі морських портів як державних підприємств, буде підлягати приватизації", – каже голова Секретаріату Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів Володимир Манько.

Політик пояснює, що законопроект №9712 передбачає надання портових причалів у концесію приватним структурам. "Причали мають стратегічне значення для держави, оскільки можуть бути використані у разі форс-мажору (військові дії тощо). Крім того, за законодавством України, особа, яка отримала майно в концесію, може передавати його в субконцесію третій особі. В такому випадку можливість захисту інтересів держави буде ще більше ускладнена".

"Ми не проти приватної власності, але проводити приватизацію у таких важливих для держави галузях, як морський транспорт, повинні лише фахівці-державники. Представники уряду Миколи Азарова поки не можуть називатись такими, отже, скоріш за все, нас чекає чергова хвиля банального розпродажу загальнонаціональної власності", – підкреслює голова Секретаріату.

Прес-служба КУН

ШАНА

"Я МАЮ В СЕРЦІ ТЕ, ЩО НЕ ВМИРАЄ"

Конгрес віддав шану великій українській поетесі Лесі Українці

Активісти Київської міської організації Конгресу Українських Націоналістів разом із іншими національно-патріотичними організаціями столиці відзначили 141-у річницю з дня народження визначної української поетеси Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки).

На Байковому цвинтарі до могили Лесі Українки і сім'ї Косачів представники громадських організацій і партій поклали квіти.

Біля пам'ятника Лесі Українці, на площі її імені, відбулося святкове віче, на якому виступили секретар Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім.Т.Шевченка Микола Нестерчук, лауреат премії ім. Лесі Українки Василь Василашко, представник Української партії Георгій Лук'янчук. Від Конгресу Українських Націоналістів слово мав голова КМО КУН Юрій Шепетюк.

Святкове віче завершилось піснями на вірші Лесі Українки у виконанні хору "Гомін" під керівництвом лауреата Шевченківської премії Леопольда Ященка.

Прес-служба КМО КУН

ПАМ'ЯТІ ОЛЕНИ І МИХАЙЛА ТЕЛІГИ

21 лютого біля пам'ятного Хреста, символічної могили розстріляних у Бабиному Яру українських героїв, відбувся мітинг-реквієм пам'яті Олени та Михайла Теліги та їхніх побратимів.

Після покладання квітів священики Української православної церкви Київського патріархату та Української Греко-Католицької церкви відслужили панахиду за вбитими на цьому місці 70 років тому українськими націоналістами.

Мітинг відкрив Голова Центрального Проводу ОУН(Д) Павло Дорожинський. З промовою до громади звернувся екс-міністр закордонних справ Геннадій Удовенко. Від Конгресу Українських Націоналістів слово мав член Головного Проводу, голова Київської міської організації КУН Юрій Шепетюк.

На знак пам'яті біля символічного Хреста пролунали поезії Олега Кандиби-Ольжича, Олени Теліги у виконанні акторів Героїчного театру "Пам'ять" під керівництвом народної артистки України Галини Яблонської. Завершився мітинг спільним виконання Гімну України.

Прес-служба КМО КУН

Продовження теми на 5-й сторінці

Дорогі читачі! Продовжується передплата на газету "Нація і держава" на 2012 рік. Інформація про газету міститься в Каталозі видань України на 2012 рік. Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: 1 місяць – 6,01 грн., на 3 місяці – 18,03 грн., на 6 місяців – 36,06 грн, на рік – 72,12 грн. Сподіваємося на солідарність і допомогу!

ПОГЛЯД

ВИБОРИ – ЦЕ ЕКЗАМЕН НА ЗРІЛІСТЬ НАЦІЇ

Микола ЯНЧУК,
хірург, заслужений лікар України, член Конгресу Українських Націоналістів з 1994 року

На трагічному рубежі опинилась нині Україна. Велике занепокоєння викликає її матеріальний та духовний стан. П'ята колона зачинила нам двері в Євросоюз, змінивши вектор інтеграції нашої держави на новітню Московську імперію. Донецький коток дощенту знищує паростки демократії, свободи слова, здобуті за роки незалежності. Для чиновників стає нормою нехтувати Конституцією України.

Мене, як кожного свідомого українця, болить душа за долю українців і нашої держави. Ми зобов'язані змінити ситуацію в країні. І доля вже вкотре дає нам такий шанс. Цього року ми обиратимемо нову Верховну Раду України, і національно-патріотичні сили мусять здобути перемогу на цих виборах.

Великі надії покладаємо на нову генерацію українців, на тих, що народилися і сформувалися як особистості в незалежній Українській державі. Це покоління вільних, освічених молодих людей, і саме їхній голос має стати переможним на парламентських виборах. Маємо добре провітрити наш парламент. Скільки там нечестивців! Скільки у них зневаги до рідного народу, до нашої мови, культури. Як чужоземні ординці, вони витоптують нашу національну гідність і при цьому хочуть знову стрибнути у парламентські крісла.

Наш голос – це та зброя, яка здатна очистити парламент від "тушок", "кнопкодавів", "перебіжників". Вибори – це черговий екзамен на зрілість нації. Цей іспит ми успішно склали в часи Помаранчевої революції, ставши на захист результатів виборів і свого Президента Віктора Ющенка. Саме тоді українці продемонстрували всьому світові свою силу, зрілість, патріотичний дух. Ми довели, що здатні захистити свободу й демократію у власній державі.

У ті дні я був на Майдані Незалежності в столиці, якась внутрішня сила не дозволяла сидіти в теплій хаті. Тоді ми стали на захист нашого спільного дому – України. Я бачив, як політики з оточення В.Ющенка наввипередки рвалися до мікрофону на головній сцені Майдану, а пізніше зраджували Президента. Таких лицемірів зрозуміти важко. Я був із Президентом Віктором Ющенком і залишаюсь із ним. Для мене він був і є взірцем українця. Обіймаючи високі державні посади, він зробив вагомий внесок у розбудову Української держави. Президент європейського типу, він докладав багато зусиль для вступу України в Євросоюз і НАТО, гідно поводив себе у відносинах із Кремлем. Так, Президент Віктор Ющенко за своїм світоглядом і баченням розвитку Української держави випередив наше постколоніальне, із совковою ментальністю суспільство на десятиліття.

Кремлівська влада та п'ята колона всередині країни докладали великих зусиль для його компрометації. Була також спроба і фізичного знищення через отруєння діоксином. Москва завжди намагалася дискредитувати і знищити провідників українського національно-визвольного руху. Це випробуваний метод окупанта. Прикро констатувати, що до такого ганебного явища, як зрада, причетна ціла низка осіб із оточення Президента В.Ющенка. Невже нас історія так нічому і не навчила? Чи здатні ми вже сьогодні відділити зерно від полови, патріота від перевертня?

Наслідки отруєння, значно обмежені Верховною Радою повноваження Президента України не дали змоги Вікторові Ющенку реалізувати повною мірою свої плани розбудови держави. Здатність успішно вирішувати складні державні питання В.Ющенко продемонстрував не один раз. Так, на посаді голови Національного банку він увів в обіг українську національну валюту – гривню. Обіймаючи посаду прем'єр-міністра, повернув 2 млрд. доларів США зовнішнього боргу, спрямував до бюджету із тіньового сектору економіки 10 млрд. гривень, виплатив заборгованості із пенсій і зарплат. А ставши Президентом України, В.Ющенко зробив для нас, українців, значно більше, ніж два його попередники разом взяті.

Як людина високоморальна, патріотична, із потужним інтелектом, він намагався повернути українцям історичну пам'ять про трагічні сторінки нашої історії, а саме: Голодомор 1932–33 років було визнано геноцидом української нації, у Києві відкрито Меморіальний комплекс пам'яті жертв голодоморів; відкрито архіви про злочини тоталітарного комуністичного режиму; видано указ про вшанування всіх борців за волю України; видано указ про демонтаж пам'ятників діячам комуністичного режиму; посмертно нагороджено званням "Герой України" Степана Бандеру та Романа Шухевича; відновлено козацьку столицю Батурин; надавалося сприяння в об'єднанні та розбудові Української помісної православної церкви; гідно, на державному рівні, вшановувались визначні державники України, такі як І.Мазепа, С.Петлюра та інші.

І таких прикладів можна навести ще чимало. Тож будьмо вдячні за цю святу і важливу для нинішнього і для багатьох майбутніх поколінь українців роботу.

В порядку денному майбутньої Верховної Ради буде ухвалення декількох доленосних для України рішень, які визначать шлях розвитку держави на багато років уперед. Це визначення вектора інтеграції України – в Євросоюз і НАТО чи повернення до Московської імперії. Не менш важливе для нас питання ринку земель сільськогосподарського призначення. В разі впровадження такого ринку, нашу найкращу у світі землю за безцінь скуплять олігархи, а українці залишаться безземельними батраками на нашій, не своїй землі. Подібне вже відбулося з державними промисловими підприємствами. Втрата землі для української нації – найбільша трагедія, яка може відбутися. Ми будемо вільними людьми лише на своїй землі. Наші нащадки мають народжуватись на українській землі, а не на землі олігархів.

Новообрана Верховна Рада має також зупинити узурпацію влади чинним Президентом України і забезпечити діяльність законодавчої, виконавчої і судової гілок влади відповідно до норм Конституції.

Сьогодні, як ніколи, ми, українці, маємо зібратися в один кулак. Залишмо в минулому нашу розпорошеність і чвари. Наше гасло – один погоджений кандидат від національно-патріотичних сил на кожному мажоритарному окрузі.

Ми переможемо! Так!

НОВИНИ. ПОДІЇ. ФАКТИ

ОЧИСТИТИ ВУЛИЦІ ВІД ІМЕН ЗЛОЧИНЦІВ!

У м.Дніпропетровську 15 лютого представники національно-демократичних партій, громадських організацій та городяни провели під стінами міської адміністрації пікет із вимогою перейменувати вулиці, названі на честь радянських діячів, причетних до організації Голодомору 1932–33 років, зокрема Павла Постишева, Власа Чубаря, Станіслава Косіора.

Понад сто осіб, серед яких активісти Конгресу Українських Націоналістів, "Нашої України", "Фронту змін", ВО "Свобода", Української народної партії вимагали внести в порядок денний сесії міської ради, що розпочнеться 29 лютого, питання перейменування вулиць міста Дніпропетровська.

Як розповів голова Дніпропетровської обласної організації Конгресу Українських Націоналістів Микола Хоменко, політичні та громадські організації Дніпропетровська вже давно борються за те, щоб очистити місто від рудиментів радянського минулого, зокрема, в назвах вулиць.

Він повідомив, що патріотичні сили, попри небажання нинішньої влади міста вирішувати це питання, й надалі добиватимуться перейменування вулиць Дніпропетровська, що носять імена катів українського народу.

Під час акції було ухвалено резолюцію, яку передали у виконком міськради.

Прес-служба КУН

ЩЕ РАЗ ПРО КНИГАРНЮ "СЯЙВО"

У столиці під стінами КМДА громадськість хоронила корупцію

20 лютого, у другу річницю розбійницького захоплення книгарні "Сяйво", представники Київської міської організації Конгресу Українських Націоналістів та активісти громадських організацій столиці провели акцію на захист трудового колективу ТОВ "Книгарня "Сяйво", який київська влада викинула на вулицю.

До книгарні "Сяйво" активісти принесли "труну із корупціонером із КМДА", того, що вчинив злочини щодо книгарні та її колективу.

Після промов представників трудового колективу ТОВ "Книгарня "Сяйво" і громадських активістів "похоронна процесія" рушила до Київської міської державної адміністрації.

Біля КМДА відбулось символічне поховання корупціонера КМДА під мелодію "Мурка". Після чого було зачитано "некролог" чиновнику, причетному до злочинів проти колективу книгарні.

Прес-служба КМО КУН

ПАМ'ЯТІ ГЕНЕРАЛА ПЕТРА ГРИГОРЕНКА

Виступає Василь ОВЧАРУК

21 лютого українська та кримськотатарська громадськість Криму вшанували пам'ять відомого правозахисника, громадського діяча, генерала Петра Григоренка. 25 років тому Петро Григоренко відійшов у вічність, перебуваючи у вимушеній еміграції у Нью-Йорку.

Панахиду в храмі Рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги Української православної церкви Київського патріархату відслужив настоятель храму отець Володимир.

Біля пам'ятника Петрові Григоренку було проведено мітинг за участі ветеранів кримськотатарського національного руху разом із представниками Меджлісу, Конгресу Українських Націоналістів, "Фронту змін", "Нашої України", ветеранських організацій.

На мітингу виступив голова Кримської організації КУН Василь Овчарук, який підкреслив, що Петро Григоренко як українець, представник нації, яку послідовно упосліджували в Московській імперії, не міг спокійно спостерігати за тим, як знищують у цій імперії кримських татар. Василь Овчарук подякував ветерану кримськотатарського національного руху Зампірі Асановій та всім ветеранам за пам'ять, яку вони зберігають про визначного українця, генерала Петра Григоренка.

Прес-центр КО КУН

ВІТАЄМО

Григорію ЯЛОВОМУ – 80!

Нашому побратимові, голові Щолкінської міської організації Конгресу Українських Націоналістів Григорію Яловому, першого березня 2012 року виповнюється 80 років.

Він пройшов непростий життєвих шлях, на якому завжди творив навколо себе добро і утверджував справедливість. Друг Григорій і сьогодні продовжує нести свій хрест з людськими чеснотами віри, правди і любові до ближнього. Вступивши в Конгрес, згодом очолив міську організацію в м.Щолкіно. Ініціатор і активний учасник багатьох громадсько-політичних починань, інформує жителів міста про діяльність Конгресу, бере активну участь в розбудові Української держави.

Бажаємо Вам, шановний пане Григорію, міцного здоров'я, щастя та добра на многії і благії літа. Успіхів Вам у подвижницькій праці в ім'я України!

Кримська організація КУН

Наші корпункти

Вінниця	В'ячеслав Березовський	(067) 258-55-71
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 758-31-13
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-33-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Тернопіль	Білах Іван	(8050) 339-56-12
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ДОБРОДІЙНІСТЬ

НОВОСІЛЛЯ ДЛЯ КОМП'ЮТЕРА

Минулого тижня у Старому Самборі, що на Львівщині, в середній школі №1 справили новосілля для… комп'ютерів.

– Це власне один із тих нечастих випадків, коли мрії збуваються на всі сто, – розповідає директор школи Галина Нискогуз. – Річ у тім, що ми давно хотіли оновити наш комп'ютерний клас, однак коштів не вистачало. Крім того, була в мене ще одна мрія. Десь років чотири тому запросили мене в Добромиль, у школу, на дуже цікавий захід: там відкривалися підготовчі курси від Київського національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. Мене це дуже зацікавило, бо старшокласники, після закінчення цих курсів, мали змогу навчатися в університеті безплатно. Погодьтесь, сьогодні вступити на бюджетну форму навчання нелегко і в столиці, але по великих містах люди мають більше можливостей влаштуватися на роботу, то ж можуть собі дозволити оплачувати навчання своїм дітям. У наших гірських районах з роботою дуже важко, то вже якщо комусь пощастить вступити, як у нас кажуть, "на державне", радості немає меж. Зрозуміло, я відразу зацікавилася такою перспективою і для учнів школи, яку очолюю.

Однак, як би не хотілося пані Галині зробити щось подібне у своїй школі, розуміла, що з добромильцями змагатися їй не під силу – мають поважного спонсора. Саме це невеличке галицьке містечко є батьківщиною відомого мецената Андрія Лопушанського. Він, зрештою, і школу для них збудував. Не вірила, що буде перейматися ще й іншими дітьми. Але знайомство виявилося корисним. Довідалася, що Благодійний фонд Андрія Лопушанського здійснює відразу кілька освітніх проектів.

– Ми познайомилися з Андрієм Ярославовичем, – розповідає вона далі, – і я запитала, чи реально було б зробити щось подібне і для старосамбірських дітей. Пообіцяв на перспективу над тим подумати, а нам запропонував наразі долучитися до інших проектів, які на той час були актуальними. Це були проекти оздоровчого плану. Так, наші учні почали їздити на одноденний відпочинок у відпочинково-лікувальний комплекс "Женева" в Трускавець. Їздили і вчителі. Всім страшенно сподобалося. Але я мріяла про інше. Щороку бувала в Добромилі на початку навчального року на курсах і не переставала мріяти: коли ж і в нас таке буде. Постійно вела розмови про наші проблеми з Лопушанським.

Нарешті настав довгоочікуваний день. У комп'ютерному класі середньої школи №1 встановили комплект "Тонкий клієнт" – це 10 навчальних комп'ютерів для учнів та один для вчителя. Новосілля відзначали урочисто. Отець Михайло Николин освятив клас і побажав учням, щоб він став для кожного з них криницею, з якої вони не втомлюватимуться черпати нові і нові знання. В гості до педагогів і школярів прийшли голова районної ради Володимир Горбовий, депутат Львівської обласної ради Юрій Войтів, директор Благодійного фонду Андрія Лопушанського Орест Бонк. Приїхав з Києва і сам меценат, а з ним ще один поважний і бажаний гість – проректор Київського національного педагогічного університету Анатолій Кудін. Адже комп'ютерний клас – лише частинка запланованого на цей день. Другою важливою подією стало відкриття підготовчих курсів для вступу в Київський національний педуніверситет, які репрезентував А.Кудін. Він розповів, що навчання на курсах дистанційне. Лекції on-line читатимуть викладачі університету. Успішне закінчення курсів додаватиме власнику сертифіката до 20 балів до результату ЗНО.

Меценат Андрій ЛОПУШАНСЬКИЙ і директор Старосамбірської середньої школи №1 Галина НИСКОГУЗ

– Це дає реальний шанс на вступ на бюджетну форму навчання, – радіє Галина Нискогуз. – Вже зараз на курсах навчатиметься 28 старшокласників. Наступного року їх буде значно більше. Цікаво, що в нас на курси записалися не лише випускники, а й учні десятих класів, які виявили бажання поглиблено вивчати окремі дисципліни впродовж двох років. Навчання на курсах, завдяки Андрію Лопушанському, буде безплатним.

Гості і вчителі Старосамбірської середньої школи №1 взяли участь у дискусії за круглим столом, під час якої обговорили найгостріші проблеми середньої і вищої школи, рівень підготовки школярів до навчання у вишах. По його закінченні в школі стартував ще один освітянський проект Благодійного фонду Андрія Лопушанського і Національного педуніверситету ім. М.Драгоманова – майстер-класи для вчителів, які даватимуть викладачі університету.

Андрій ЛОПУШАНСЬКИЙ з учнями школи

Леся РУПНЯК

ГОЛОС УКРАЇНЦІВ СВІТУ

В ЄДНОСТІ СИЛА І ПЕРЕМОГА

Світове українство, яке завжди жило Україною, не може залишатися пасивним спостерігачем, коли існує економічна і політична загроза нації та її незалежній державі. Тривожні листи надходять із місць поселень української еміграції, зокрема, із США. Вважаємо, що патріотичні голоси українців, які линуть у Край з усього світу, мають почути наші співвітчизники, і публікуємо лист 1-й.

ДОРОГІ СПІВВІТЧИЗНИКИ!

Розвиток подій в Україні за останній рік викликає тривогу в усіх людей доброї волі. Олігархічна антиукраїнська влада вже неприховано користується тактикою совєтської системи. Нехтує Конституцією, зневажає свободами народу, переслідує українських патріотів та страхом змушує людей до послуху і покори. По-різному розправляється з опозиційними лідерами: одних ув'язнюють, інших нейтралізують підкупом. А решта, на жаль, безініціативні, не спроможні об'єднатись, щоб творити будь-який опір свавільній та аґресивній владі. І виходить, що нині на загал український народ залишається без дієвих провідників. Зрозуміло, що така ситуація влаштовує можновладців, які добре розуміють, що без справжніх політиків – опозиціонерів народ не становить для них загрозу.

І найважливіше завдання, яке ставить перед собою у цьому контексті ця, з дозволу сказати, влада. Вона у всякий спосіб прагне перемогти на виборах до Верховної Ради України восени цього року. Чому ці вибори будуть так важливі для неї? Бо це коли б не останній шанс людей доброї волі повернути Україну на шлях справді цивілізованого розвитку, шлях побудови справді демократичної та соціальної держави. Держави, у якій будуть шанувати права усіх і кожного окремо, де свобода і законність будуть не порожнім звуком. Очевидно, що така держава теперішнім можновладцям не потрібна. Адже тоді вони не зможуть красти, порушувати закони і нехтувати нашими правами.

Є гарне латинське прислів'я: "Голос народу – то голос Божий". Ми є свідками, як народ вирішує свою долю на Середньому Сході, ми пережили мирну Помаранчеву революцію і маємо уже досвід, що тільки об'єднаний в одну силу народ є виразником власної долі і незалежності. Доріг до об'єднання є багато, і вони бувають нелегкими, але перед силою людської волі нічого не встоїть. Тому треба не тільки слухати, а треба чути, не тільки дивитися, але треба бачити, думати та діяти.

Прочитай і передай другові…

ВІДЛУННЯ НАШИХ ПУБЛІКАЦІЙ

ДОПОМОЖІТЬ ВСТАНОВИТИ ІМ'Я ПОВСТАНЦЯ

У газеті "Нація і держава" від 9 лютого 2012 року надрукована стаття про презентацію фільму "Служба безпеки ОУН. Зачинені двері", на якій виступили Голова КУН Степан Брацюнь та історик Руслан Забілий.

У нашому селі Рай, що біля м.Бережани на Тернопільщині, 28 червня 1950 року в бою з карателями НКВД загинули чотири повстанці. Про цей бій є довідка НКВД, надрукована в п'ятитомнику професора В.Сергійчука "Український здвиг" (том "Поділля", стор.588), де сказано, що опізнано тільки двоє повстанців.

Це Володимир Олексійович Заєць, 1924 р.н., з села Вулька Бережанського району, псевдо "Залізняк", районовий "особіст", пунктовий зв'язку Центрального Проводу ОУН "Бегемота". (У нас є інформація, що він полковник, нагороджений Хрестом Бойової заслуги).

Другий, Йосип Степанович Мальований, 1922 р.н. із села Рогачин Бережанського району, псевдо "Ромко", "Ігор", "Великий", бойовик окружного провідника СБ.

Особи ще двох повстанців залишилися для НКВД неопізнаними. Але в селі знаємо, що один з них – наш раївчанин Михайло Григорович Кізима, 1915 р.н., у підпіллі з 1944 року, псевдо "Карпо", "Чернець", районовий провідник ОУН. На опізнанні його сестра сказала, що брата тут немає, тому його тіло з Бережан НКВД повезло в Підгайці, де до війни він працював лісничим у селі Мужилів Підгаєцького району.

Другий з неопізнаних енкаведистами повстанців залишився невідомим. Про нього у згаданій довідці НКВД написано (мовою оригіналу): "Из анализа изъятых документов, оружия видно, что в числе неопознанных будет руководитель СБ вышестоящего провода ОУН, скрывавшийся в Бережанском районе, известный нам цифровым псевдонимом "МК-5"… "Пятка"… Известно, что "Пятка" руководитель СБ окружного провода ОУН, однако по всем документам, которые добыты в последнее время в отношении "МК-5", имеется основание предполагать, что он возглавлял СБ не ниже как в краевом проводе ОУН".

На місці загибелі повстанців раївчани насипали символічну могилу. Тут щорічно проводимо панахиди. На гранітній плиті викарбовано прізвища та імена героїв за винятком невідомого повстанця.

Ці повстанці з 1947 по 1950 рік переховувалися в криївці на обійсті подружжя Михайла і Марії Дмитрів. Господиня – Марія, дівоче прізвище Прищепа, походила з хутора Мілютенка, що біля м. Боярки Київської області. Вона остарбайтер, у Німеччині зустрілася з безногим військовополоненим Михайлом Дмитрівим, як подружжя, після війни повернулися в село. В часи незалежності Марія розповіла, що в криївці була друкарська машинка, шифрувалися документи. Коли 1950 року повстанці відходили, то документи в двох засмолених бідонах закопали в лісі. Чоловік, що знав це місце, помер, але його донька каже, що також знає.

Коли господиня називала нам імена повстанців, одного з них називала "Провідник", його імені не знала, можливо, це був "МК-5".

У цій криїці зимував якийсь час і останній командувач УПА Василь Кук, про що він сам розповідав, коли приїжджав до цих господарів у село в 2005 році.

Шановна редакціє, просимо передати нашого листа історикам, можливо, вони допоможуть нам встановити ім'я невідомого повстанця і їх зацікавить архів.

Від імені громади села
Дарія ШАТНА,
пенсіонерка

ЗАКОЛОТ

ПРО ТИХ, ЩО ЧИНЯТЬ "ХУЛУ НА ДУХА СВЯТОГО"

Марія БАЗЕЛЮК

Минулого тижня відбулося засідання Священного Синоду Української Православної Церкви Московського патріархату, яке, по суті, стало продовженням попереднього зібрання владик – Синоду, що започаткував заколот у церкві, – силами промосковських "яструбів", які прагнуть позбутися свого предстоятеля ще за його життя.

Канонічна церква демонстративно проігнорувала митрополита Володимира і провела засідання Священного Синоду всупереч його волі, знехтувавши і церковними канонами, і послухом, і просто – людською порядністю. Кажуть, начебто натхненником і промотором негідної поведінки батюшок УПЦ МП є митрополит Одеський Агафангел, той самий одіозний владика, який з амвону виголошує хулу кожному, хто ризикне виявити прихильність до українства, сам факт існування незалежної Української держави трактує як єресь, щосили насаджує ідеї "русского міра" і молиться не за Україну, а за... Путіна. Зайве нагадувати, що Агафангел вороже ставиться до "автокефалії" – ідеї, популярної серед значної частини священництва УПЦ МП і серед її вірних. Та навіть агресивно налаштований до України владика навряд чи наважився б самостійно чи вкупі з "тріумвіратом", який нещодавно породив Синод, – митрополитами Іларіоном і Павлом – чинити "фронду" без височайшого повеління і вдатися до нечуваного блюзнірства: ослухатися предстоятеля, вчинити погром у його оточенні, натякаючи, що митрополит Володимир уже не повернеться до управління церквою через безнадійний стан, поспіхом розділити його повноваження...

Схоже, в УПЦ МП все відбувається, як у Верховній Раді, – там "більшість" голосує за помахом руки Чечетова, у Московському патріархаті – Кіріла. Не секрет, що в Москві зацікавлені, щоб в УПЦ чубилися, – тоді на Київську кафедру можна поставити маріонеткового митрополита і керувати ним, на нього ж покладаючи. Митрополит Володимир – особистість, яка користується високим авторитетом у церкві, яку поважають не так за високий сан, як за особисті чесноти. Він не на словах, а на ділі сповідує християнську мораль, в житті є аскетом, якому байдужі принади гріховного світу, такі, приміром, як розкіш. Як на його тлі виглядає патріарх Кіріл, кожному зрозуміло. Митрополит Володимир є німим докором для випещеного, захланного до розкоші зверхника РПЦ, який і для своєї церкви не є втіленням високоморальних притаманностей та чеснот, а його патріарша діяльність тримається на авторитаризмі, служінні земному правителеві, а не небесному владиці. До того ж, в УПЦ МП посилилися "автокефальні" настрої, про що промосковські батюшки регулярно "стукають" Кірілу.

Одне слово, Москва вирішила поставити на Київську кафедру українофоба (ним може бути все той же Агафангел) – і нема на те ради. Про бажані зміни патріарх Кіріл не посоромився дати "своїм" сигнал у непристойно ганебний спосіб: начебто між іншим він згадав про недужого митрополита Київського Володимира, підкресливши його "недієздатність". Така розгнузданість російського патріарха мала б викликати адекватну реакцію в середовищі УПЦ МП – священичому і пастви (в якій, між іншим, уся рать В.Януковича). Адже ображено і принижено главу їхньої Церкви. Проте владомоцжцям заціпило, а послідовники "русского міра" в УПЦ МП заходилися чинити свою чорну справу. До речі, за підтримки "парафіянина" і бізнесмена В.Нусенкіса, того самого, який ще на літньому Соборі УПЦ МП заявив, що йде в опозицію до митрополита Володимира. Тепер В.Нусенкіс вдався до шантажу: відмовився підтримувати церкву фінансово (за інформацією ЗМІ, він щомісяця жертвував на потреби УПЦ МП мільйон), якщо та не буде поводитися так, як того хочеться бізнесмену. Тепер, очевидно, фінансування відновлено...

Одне слово, попри незгоду предстоятеля, Священний Синод УПЦ МП відбувся. Його резонансний вислід – "справа" архиєпископа Олександра Драбинка, особистого секретаря предстоятеля, над яким вчинили розправу на кшталт середньовічного аутодафе. Його відсторонили від посади голови Відділу зовнішніх церковних зв'язків і вивели із складу Священного Синоду з формулюванням, як у прісно пам'ятні компартійні часи, – мовляв, архиєпископ Олександр "штучно протиставляє Священний Синод Української Православної Церкви її Предстоятелю, що є наклепом на соборний розум Церкви і хулою на Духа Святого". За церковними канонами, наступною карою для того, кому інкриміновано "хулу на Духа Святого", має бути позбавлення сану... За що насправді "соборний розум Церкви" покарав єпископа, до речі, інтелектуала, далекого від зашореності та мракобісся? Отже, як "хулу", йому приписують, як стверджують добре поінформовані джерела, "осуд "політичного православ'я", відмову від пропаганди "русского міра" всередині церкви, утвердження автономного статусу УПЦ де-юре й приведення внутріцерковних документів у відповідність до цього статусу". Схоже, стару братію дратує й освіченість, і українськість владики Олександра, – не останні мотиви, через які з ним і поквиталися.

Найдраматичніше, що дивовижні рішення Синоду, які в кожної притомної людини викликають обурення, підписав... митрополит Володимир – начебто, щоб зберегти єдність Церкви. А ще такий крок предстоятеля пов'язують з його побоюваннями за долю особистого секретаря Олександра. Втім, які б не були мотивації в предстоятеля, щоб підписати журнали Синоду, який зібрався проти його волі і ухвалив рішення проти його найближчого оточення, збагнути і прийняти їх важко. Адже щоразу, коли він "заради збереження єдності Церкви" ішов на поступки, його дедалі більше шантажували. І якщо митрополит Володимир керується благородними намірами, то його супротивники – московськими інструкціями, які аж ніяк не передбачають блага ні для України, ні для її народу.

ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ

Щоб читач міг одержати максимально об'єктивну картину того, що відбувається в Українській православній церкві, ми звернулися до митрополита Володимира з проханням про інтерв'ю.

Митрополит ВОЛОДИМИР: "ЛЮДЯМ ТРЕБА ДАТИ СЕРЙОЗНУ ВІДПОВІДЬ – У ЩО МИ ВІРУЄМО, І ЯК МИ ВІРУЄМО"

– Владико, нещодавно відбулося засідання Священного Синоду Української православної церкви. Відбулося всупереч вашій забороні. Як стверджують, дехто навіть поставив під сумнів автентичність вашого листа. З огляду на це, як віруючі мають ставитися до рішень Синоду?

– Так, я писав, що мене турбують деякі питання, пов'язані з діяльністю церкви. Що мене турбує майбутнє церкви, що вона повинна стати церквою, яка насправді має вести людей до спасіння.

Є проблеми, котрі стосуються структури управління церквою. Незгоди в церкві можуть бути, бо йдеться про живих людей. Але церква має стояти вище цього.

Не так давно відбувся Собор Української православної церкви, на якому вирішувалися питання стосунків між церквою і державою. На Соборі ієрархи звітували про свою діяльність, про свої справи. Собор пройшов у братерському дусі, хоча були люди, які хотіли його зірвати. Але Собор відбувся успішно, хвалити Бога. Незважаючи на те, що можуть траплятися (і це закономірно) непорозуміння між ієрархами, навіть між головою церкви та членами її.

Що стосується останніх подій. Відмінності у наших виступах не є показником розколу, це є прояв волі Божої. Йшлося не про те, що хтось не згодний із діями церкви або хтось не згодний із ідеологією церкви. Я не виступаю проти церкви чи проти Священного Синоду. Я за те, щоб покращилася структура. Щоб було більше демократії. Щоб церква знаходила спільні бажання, устремління.

Людям треба дати серйозну відповідь – у що ми віруємо, і як ми віруємо.

– Священний Синод відсторонив вашого особистого секретаря, архієпископа Олександра від посади голови Відділу зовнішніх церковних зв'язків та вивів його зі складу Священного Синоду. Під час засідання йому закидали, що він "штучно протиставляє Священний Синод Української Православної Церкви її Предстоятелю, що є наклепом на соборний розум Церкви і хулою на Духа Святого".

– Хула на Духа Святого – це дуже серйозно. Не можна кидатися такими фразами. Це не витримує ніякої критики. З такими речами жартувати не можна.

Стосовно усунення з посади… Синод призначив, Синод має право розпорядитися його долею в інтересах церкви.

Моє особисте ставлення до цієї людини не змінилося. Я її знаю дуже давно. Вона багато похвального зробила для церкви, незважаючи на молоді роки, і вірю, що ще багато зробить. У його чесності нема сумнівів.

– Чому в комісії, яка буде опікуватися внесенням змін до статуту УПЦ, немає близьких до вас людей?

– Це було таємне голосування. Рішення ухвалювалося з урахуванням богословської освіти, авторитету.

– З огляду на те, що нині УПЦ керують люди, котрі не бачать сенсу в автономії церкви, яким може бути її найближче майбутнє?

– Майбутнє буде гідним, дасть Бог. По наших гріхах та по наших заслугах. Воно буде залежати й від того, як церква впорається з актуальними питаннями, які перед нею ставляться суспільством. Воно буде залежати від того, як кожен із нас, віруючих людей, буде поводити себе, відповідно до свого звання, до свого покликання.

Стосовно автономії. Багато розмов ведеться про можливу автокефалію, але офіційно питання про кінцеве рішення не ставилося. Це не означає, що церква забороняє на цю тему говорити.

Питання автокефалії особливо важливе для Західної України, де є своя історія церкви і Вітчизни. Але треба розуміти, що за цим стоятимуть нові проблеми, ціла низка питань, пов'язаних зі структурою управління, розподілом влади.

Помісні православні церкви пройшли певний шлях. Ми його теж проходимо. Ми мусимо слухати думки людей. Господь підтримує правду. Відіграє роль наша віра, наша християнська надія.

– Наскільки можливим є об'єднання православних конфесій?

– Все можливе, все в руках Божих. Думаю, що час покаже. Але ми повинні дивитися на це питання з точки зору християнської відповідальності. Церкву не можна міняти, як ми міняємо наші світські установи. Церкву установив Господь, він її береже.

Зараз добиватися автокефалії чи автономії, з огляду на ту суміш, що є в нас в Україні, важко, небезпечно, я вважаю, що на сьогодні – й не потрібно.

– Наскільки серйозний ризик перетворення УПЦ з достатньо автономної церкви на фактичну складову РПЦ?

– Я не думаю, що є такий яскраво виражений ризик. Але православні повинні берегти свою віру, стояти на сторожі. А церква в надійних руках, вона в руках Божих.

– Свого часу ви виправдовували балотування намісника Києво-Печерської Лаври отця Павла до Київради. Тепер вам не здається, що згода церкви на його кандидування була помилкою?

– Я стояв на тому, що це – не церковне діло, церква не може брати участь у громадянських заходах, особливо таких, як вибори. Цього треба боятися. Мене критикували на засіданні Синоду, що я не хочу допомогти церкві. Мені говорили, що треба дружити з владою, навіть бути членами влади, для того, щоб церква могла сказати своє слово з державної трибуни, чи то місцевої, чи всеукраїнської.

Свого часу ми на Синоді прийняли рішення, що церква від політичних справ від'єднується. Але довелося піти на поступки, бо багато хто в нашій церкві вважав, що треба дозволити, треба спробувати. От, спробували. Думаю, нічого особливого це не дало.

– Стверджують, буцімто патріарх Кирил поставив під сумнів вашу дієздатність. Вам доводилося чути про це?

– Офіційно це не було ніде надруковано, це не було підтверджено ні політичними діячами, ні церковними. Є люди, яких цікавлять якісь інтриги, новини, пов'язані з інтригами.

– Свого часу Любомир Гузар добровільно пішов із посади першої особи УГКЦ, убезпечивши церкву від проблем, пов'язаних із правонаступництвом. Чи не думали ви про такий сценарій? Чи є люди, котрим би ви могли добровільно передати керівництво церквою?

– Питання непросте. Але це життя. Є, звичайно, люди в нашій церкві, яким можна було б це довірити… Думаю, знайдеться людина. Свято место пусто не бывает.

– Чи загрожує УПЦ розкол?

– Розкол може статися. Він може статися, якщо хтось його спровокує. Але розкол не станеться без волі Божої. Я вірю твердо, що Господь буде нашим захисником. Життя церкви має свої підводні рифи, воно час від часу дає причини хвилюватися. Але вірую, що Господь з нами.

Днями я збираюся звернутися до пастви з нагоди початку Посту, аби сказати про значення Посту в житті людей. Донести до людей, що Бог не покидає нашу церкву.

Сергій РАХМАНІН

"ДТ" №7, 24 лютого 2012

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

МИХАЙЛО ТЕЛІГА – НАЦІОНАЛІСТ, БАНДУРИСТ ІЗ КУБАНІ

Олена і Михайло ТЕЛІГИ. Варшава, початок 1930-х

Мирослава ЗАЙКО

Серед Похідних груп ОУН, які 1941 року вирушили на східні терена України, чи ненайбільше відомостей про Київську Похідну групу, до якої входила високо освічена емігрантська еліта: Олег Ольжич (археолог, поет, син поета Олега Кандиби), Іван Ірлянський (журналіст, брав участь у боях за Закарпатську Україну), Улас Самчук (визначний письменник із Волині), професор Ґупало, Олена Теліга (вчителька, публіцистка, поетеса), її чоловік Михайло Теліга (інженер шляхів сполучення), молоденький Олег Жданович, освічені сестри Суховерські – Євгенія і Тодосія із Буковини, Іван та Анна Рогачі (брат і сестра із Закарпаття), О.Лященко, М.Ситник, П.Олійник та ін.

Олена та Михайло Теліги прибули із еміграційного Кракова до окупованого Києва пізнього листопада 1941 року. Члени ОУН восени 1941 року спільно із місцевим населенням відремонтували комунікативні зв'язки (телефон, електрика), зірвані Червоною армією при відступі, налагодили роботу в деяких українських школах, бібліотеках, друкарнях, викладі українською мовою в Університеті, налагодили випуск національної преси: журнал "Волинь" у м.Рівному, газета "Українське слово" та журнал "Литаври" у Києві, згуртували неевакуйовану інтелігенцію, організували їдальню для безробітної голодуючої інтелігенції, організували постачання продуктів із навколишніх сіл для голодних військово – полонених червоноармійців, які тисячами здалися в полон вермахту і перебували в холодних бараках за колючими дротами; агітували ідею непокори німецьким нацистам, поширювали ідею самостійності України.

Уся робота українських патріотів велася глибоко законспіровано, бо відкрита боротьба була неможлива. Національно-політичну роботу вели конспіративно під час спільних ремонтних робіт, в їдальні, на конспіративних помешканнях.

Перед німецькою окупацією радянська Спілка письменників на чолі із Максимом Рильським евакуювалася в тил Росії. Олена Теліга організувала Національну українську Спілку письменників із неевакуйованої літературної інтелігенції, була обрана її Головою. На зборах вона з'ясовувала різницю між комуністичною позицією і національною, в статтях у журналі "Литаври".

Публіцистична та поетична творчість Олени Теліги вивчається у всіх навчальних закладах сучасної України, організовані конкурси поетичної декламації її імені. Друг і чоловік Олени Михайло Теліга допомагав її у всьому та, як старший за віком, опікувався нею.

Мало хто знає про роль Михайла Теліги у національному становленні Олени. Життя, творчість і праця Олени на еміграції проходили під впливом Михайла, а в Києві -під його опікою. Він був для неї прикладом високих національних і людських чеснот. Всюди вони діяли разом: у студентських Подебрадах, у безробітній приниженій Варшаві, в просвітницькому Кракові, в літературних колах підпольського, а потім піднімецького Львова, в каштановому трагічному Києві, де Олена провела підліткову юність, а Михайло брав участь у київських боях 1919 року.

Їх єднала іріднила українська ідея: кожен із них мріяв посвятити своє життя боротьбі за Україну.

Олена Шовгенівна походила від українців, що жили в Росії: батько Іван Шовгенів визначний професор із гідрометеорології в С.-Петербурзі і Києві, член уряду УНР, один із організаторів Господарської академії в Подебрадах (40 км від Праги), її перший ректор.

Михайло Теліга походить родом із запорозьких козаків, яких Катерина – імператриця Росії примусово виселила із Запорожжя на Кубань. Михайло пройшов усю епопею Української народної армії С.Петлюри із гвинтівкою у правій руці і з бандурою – в лівій. Після боїв він робив перев'язки пораненим стрільцям, бо був військовим фельдшером (навчався у військово-фельдшерській школі в Катеринодарі, а закінчив – у Кам'янець-Подільському). Після перев'язок грав на бандурі, співав, старими думами будив дітей українського відродження до чину. Пройшовши військову національну героїку від Кубані аж до найзахіднішої етнічно-української Лемківщини, будучи членом особистої охорони Головного отамана С.Петлюри, маючи славу блискучого бандуриста, – Михайло Теліга свідомо поставив себе на другий план, а на перше місце висунув свою здібну ученицю, ідейного друга, помічницю в організації просвітницьких вечорів, партнерку у бальних і народних танцях, кохану дружину Олену.

"Сповідь" М.Теліги про те, як він став свідомим українцем під впливом свого вчителя – бандуриста в Краснодарі Михайла Богуславського, під впливом прочитаної "Історії України" Миколи Аркаса та історичних книг Кащенка, які давав учитель, – цю надзвичайно цінну сповідь Михайла Теліги зберіг письменник Улас Самчук.

"Спогади" про М.Телігу – бандуриста та його сольні концерти на Лемківщині залишив Сергій Литвиненко, український скульптор, автор надмогильного монументу "Каменяр" на могилі І.Франка у Львові на Личаківському цвинтарі (1933 р.) та українських пам'ятників по містах світу. Як згадує С. Литвиненко, враження від концертів М.Теліги у містах Криниця, Новий і Старий Санч та селах Лемківщини, було могутнім: лемки ридали на увесь голос повною залою, прокидаючись національно, віками приспані Польщею. Кожну кобзарську думу бандуристові доводилось повторювати по два і три рази. Концерти просили повністю повторювати другого і третього дня, а продовжувати під відкритим небом.

Зрозуміло, що в трагічному й холодному Києві Телізі було не до концертів. Бандуру він залишив в Уласа Самчука.

Члени ОУН та інші українські патріоти співпрацювали із місцевим населенням у Києві та інших містах (Донецьк) лише під час військової влади. В січні 1942 року прийшла фашистська влада гестапо – влада охорони окупаційних порядків. Члени Похідних Груп були виявлені гестапо, арештовані і замордовані у Бабиному Яру під Києвом в лютому 1942 року разом із тисячними жертвами інших націоналістів.

Микола Теліга мав 42 роки.

P.S. У своїх документальних спогадах під назвою "У вирі боротьби" визначний український діяч з Австралії Юрій Борець, булавний УПА, описує партизанську боротьбу куреня "Лемко" проти польських і московських поневолювачів. 1945 року у кожній із восьми сотень куреня "Лемко" було понад 120 озброєних повстанців. Патріотична самопожертовність усього куреня і населення Лемківщини була дуже висока. В цьому велика заслуга і національна роль бандуриста із Кубані Михайла Теліги: він перший на початку 20-х років XX ст. познайомив населення Лемківщини із кобзарським інструментом бандурою, її виглядом, звучанням та національним натхненням.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ!

м.Заліщики,
Тернопільська область

РЕПЛІКА

ТАБАЧНИК І ГЕОГРАФІЯ

Петро МАСЛЯК

Нині в Інтернеті, і не тільки в ньому, жваво обговорюються чергові "освітні" новації "від Табачника". Значиться так. Історію України в школі ліквідувати взагалі. Українську мову "обрізати". Такі новації – це повне невігластво, маячня і антинаука. Якщо не сказати сильніше. А до мене доходять чутки, що те ж саме хочуть зробити і з географією України. Як професор, який має підручник з географії, виданий у США, я знаю, що в цій країні історія, географія і мова належать до п'яти шкільних предметів, які визнані критичними для інтелектуального розвитку нації. Ось так, пане Табачнику.

Тепер поясню популярно, чому це так. Для "особливо нєпонятлівих". Нагадую вам, як професор професору, що все в цьому світі відбувається в двох, кажучи науково, іпостасях, – просторі і часі. І нічого третього немає. Через це, подобається комусь чи ні, головними шкільними предметами є історія і географія. Мова – також головний предмет, бо процес мислення прямо пов'язаний з мовою. Зрозуміло, чи ні? Я ж популярно пояснюю, без всіляких там наукових "закидонів". І конкретними прикладами ілюструю. Ось у такій щасливій і багатій європейській країні, як Бельгія, у школі взагалі хімію не вивчають. І нічого. Живі, здорові. Зате історія Бельгії, географія, мова – на першому місці. Напевно, там немає і ніколи не було "свого" Табачника.

А тепер конкретно, як доктор доктору. Про що слухають, скажімо, по радіо мільйони і мільярди землян? Я щось не чув, щоб хтось "травив" у засобах масової інформації формули з вищої математики, аналітичної фізики чи молекулярної хімії. Основна інформація надходить мовним інструментарієм і в ній абсолютно переважають повідомлення з географії і історії. Зрозуміло? Якщо кажуть, що президент виступив у Кременчуці, то людина, яка не знає географії України, ніколи не відтворить у голові інформацію, що Кременчук є індустріальним містом Полтавської області і розташований він на Дніпрі. Можна не продовжувати. Майже всі повідомлення по Україні певною мірою містять у собі географічну інформацію. Ми тільки і чуємо про температуру повітря, його тиск, вологість, напрям і силу вітру. Все це теж географія України. Прибери її з пам'яті людей, (абсолютна більшість громадян України після закінчення школи ніколи географії вчити не буде), і вони отримуватимуть інформацію, але розуміти її не будуть.

Ви, мабуть, все-таки вчили в школі російську літературу, пане Табачнику, дуже на те схоже по ваших діях, і тому пам'ятаєте такого персонажа, який висміювався за те, що стверджував: географію мені вчити не треба, мовляв, "ізвозчік сам довєзьот". Я розумію, що у вас є службовий автомобіль, а при ньому водій, який, як і ви, оплачується грошима українських громадян. Але не можна ж бути таким собі комічним Нєдорослєм. Ви ще скажіть мені про джипіес, про що говорять новітні Нєдорослі. Орієнтація у просторі і часі особи завжди була, є і залишиться в майбутньому одним з головних завдань шкільної освіти. Ви ж цього абсолютно не розумієте, що є неприпустимим для міністра освіти і науки.

В Інтернеті пишуть, що ви є агентом Кремля і п'ятою колоною російського імперіалізму, завданням якого є відправити наших дітей і онуків на бійню до Північного Кавказу після чергової реінкарнації і "воцарєнія" пана Путіна. Не знаю. Нехай люди самі роблять належні висновки. А ось про те, що ви є агентом невігластва і освітньо-педагогічного мародерства, не сумніваюся ні хвилини.

ПАМ'ЯТЬ СТОЛІТЬ

ПІЗНАЙМО СЕБЕ У ПРОСТОРІ ЧАСУ

Сергій ПИВОВАРОВ

Барон Мюнхгаузен. Вже третє століття його фантастичні, героїчні, але незмінно дуже дотепні оповідання чарують читачів. Однак, мало хто знає, що йдеться не про видуманого літературного персонажа, а про реальну історичну постать.

Карл Фрідріх Ієронім фон Мюнхгаузен – таким було його повне ім'я – народився в 1720 році в невеликому маєтку Бондевендер. Він був п'ятою дитиною барона Георга Отто фон Мюнхгаузена і його дружини Сібілли фон Реден-Херстенбек. В чотирирічному віці хлопчик залишився без батька, і весь тягар, пов'язаний із вихованням вісьмох дітей, ліг на плечі матері. Знатне походження – родина Мюнхгаузенів належала до древнього німецького роду Рінтель-Бондевендер, який дав Німеччині багатьох відомих державних і військових діячів, – а також родинні зв'язки допомогли Ієроніму в 1735 році стати пажем у свиті правлячого герцога Брауншвейг-Вольфенбюттельського ФердинандаАльбрехта ІІ. В цей час молодший брат герцога принц Антон Ульріх перебував у Росії, де вже чотири роки поспіль сватався до російської принцеси Анни Леопольдівни, племінниці імператриці Анни Іоанівни і офіційної претендентки на престол. Однак весілля відкладалося, а імператриця продовжувала шукати перспективнішу партію. Одне слово, Антону Ульріху потрібно було якось умилостивити імператрицю, зробити щось таке, щоб вигідно виглядати в її очах. І він вступив до діючої армії. Почалася російсько-турецька війна 1736–1739 рр. Принц відзначився при штурмі Очакова, але в одному з боїв втратив двох своїх пажів. Написав старшому братові листа з проханням вислати їм заміну. Ієронім зголосився на цю службу. З того часу й почалися його дивовижні мандрівки, які згодом так захоплююче опише Рудольф Еріх Распе в "Пригодах барона Мюнхгаузена". Навесні 1738 року розпочалася чергова військова кампанія, й Ієронім Мюнхгаузен разом з принцем приїхав в Україну. 1738–1739 роки він провів у Києві. Сватання принца знову відкладалося, і він влаштував свого пажа корнетом у Брауншвейгський кірасирський полк. Зберігся портрет Ієроніма з тих часів: сильному, добре розвиненому фізично молодому чоловікові дуже личив мундир.

У червні 1739 року 65-тисячна російська армія знову рушила до кордонів Османської імперії. Основною метою походу було захоплення фортеці Хотин і звільнення Молдови від турків. Частина армії форсувала Дністер й рушила через Буковину до Хотина. Очевидно, саме на Буковині з бароном Мюнхгаузеном сталися відомі нам пригоди.

Після закінчення російсько-турецької війни Ієронім Мюнхгаузен продовжував кірасирську службу. Його патрон Антон Ульріх і Анна Леопольдівна нарешті одружилися, однак після єлизаветинського перевороту його заарештували і відправили в заслання. Ця опала негативно позначилася на кар'єрі Мюнхгаузена. Дослуживши до чину ротмістра, він у 1750 році назавжди покидає Росію й оселяється в своєму родовому помісті Бондевендері, де в колі друзів і сусідів у мисливському павільйоні або в трактирі готелю "Король Прусії" розповідає про свої пригоди в Росії.

Цю історію дослідив і розповів мені доктор історичних наук, завідувач кафедри етнології, античної та середньовічної історії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Сергій Пивоваров:

– Переконаний, – сказав він, – Хотинська фортеця явить нам ще дуже багато цікавих фактів. Частину з них, у тім числі й розповідь про барона Мюнхгаузена, ми разом з нашим викладачем і директором фортеці, доктором історичних наук Любомиром Михайлиною описали в "Нарисах з історії Хотинської фортеці". А взагалі Хотин для археологів – безцінне місце. Наші першокурсники щороку тут копають. Щоправда, фортеця заслуговує окремої теми розмови.

– Але ж ви копаєте не тільки в фортеці... І копаєте успішно. Що є основною причиною такого пошуку і що, зрештою, шукаєте?

– Добре запитання, – сміється. – Гадаю, це хвороба, яка називається постійний професійний інтерес. А живить цей інтерес сама земля, на якій живемо. Річ у тім, що територія Буковини лежить на стику фракійського і слов'янського світів. Це дві великі культури, кожна з яких якоюсь мірою претендує на автохтонність. У різні історичні періоди тут жили то один, то другий етнос, інколи вони жили полосно, як, скажемо, зараз. Відповідно, ведуться й суперечки. Наприклад, румуни і молдавани вважають українців, які проживають на цих землях, зайдами. Отже, наші дослідження є дуже важливими для означення давніх українських земель.

– Розкажіть, будь ласка, трохи про це.

– Ще в 40-х роках минулого століття відомий буковинський археолог, доктор історичних наук Борис Тимощук знайшов тут двісті пам'яток слов'янської культури. Пізніше було знайдено давньоруські пам'ятки. Яких ще треба доказів? Завдяки розкопкам можемо навіть скласти своєрідну карту слов'янських поселень. Зокрема, цікаво, що на території сучасного села Підківці Новоселицького району було поселення ремісників. Тут знайдено багато металевих виробів, типових для всього слов'янського світу. На Чорнівському городищі натрапили на срібний перстень із знаком Рюриковичів. До того ж уже напевне знаємо, що в середньовіччі (V–XIVст.) тут не було ні молдавських, ні румунських поселень.

У знахідках давньоруського періоду простежується зв'язок з Візантією. До речі, в зв'язку з цим – ще одна сенсаційна новина. Наші археологи дослідили, що імператор Візантії Андронік І Комнін жив на Буковині в літописному місті Василів, а також в Олешкові на Івано-Франківщині. Під час розкопок в обох городищах було знайдено рештки великих християнських культових споруд. В Олешкові йдеться про дванадцятигранну дерев'яну ротонду XII століття. Підлога ротонди була прикрашена керамічними полив'яними плитками із складною мозаїчною сюжетною композицією у вигляді кіл-омфаліїв із зображенням орла, голуба, грифона та серафимів. Храм у Василеві був меншим, але мав підлогу з такого самого матеріалу і з такими ж прикрасами. Подібно були прикрашені підлоги християнських храмів та князівських палаців лише в столичному Галичі. Крім того, при виготовленні полив'яних плиток з Василева було використано ті ж матриці, що й для плиток зі столиці. Все разом дозволяє думати, що обидва храми були збудовані спеціально для Андроніка Комніна. До речі, факт, що храми дерев'яні, а не кам'яні, свідчить про короткий час перебування царевича на наших землях. А він і справді прожив у Василеві лише неповний рік. Переховувався у своїх родичів по материнській лінії в землях Галицької Русі – свого двоюрідного брата Ярослава Осмомисла, сина Володимирка. А рятувався від другого двоюрідного брата – імператора Мануїла І Комніна, який вбачав у ньому потенційну загрозу.

– Сергію Володимировичу, кажуть, ви не любите розповідати про свої знахідки. Чому?

– Зараз розвелося багато так званих чорних археологів. Варто лише дати їм тему для роздумів, як відразу перериють усе. Місце знаходять дуже швидко, відповідно й кошти для розкопок.

– Чи можна якось з цим боротися?

– Боротьбою з "чорними археологами" повинні займатися правоохоронні органи, а не ми. Однак, це дуже важко, адже фінансують їх, як правило, люди, які перебувають на високих суспільних щаблях. Знахідки потрапляють до рук знаних колекціонерів, причому не напряму, вони перепродуються, часто по кілька разів.

– Які свої знахідки вважаєте особливо цікавими?

– Це матеріали, що стосуються XI–XIII століть: прилади для писання, так звані стилі-писала, якими в давнину писали на навощеній дощечці. Багато знайдено хрестів-енколпіонів (релікваріїв), в середині яких зберігалися християнські святині і вони мають давньоруські написи з атрибутацією зображених святих. Є й інші предмети з написами: пряслиця з буквами, кістяні ложки, теж підписані, корчаги для зберігання зерна з написом "Яра" – очевидно, йдеться про пшеницю. Є й предмети, що датуються значно ранішим періодом, теж підписані, однак, це письмо ще належить прочитати. Траплялися й металеві защіпки для книг. Особливо часто зустрічали їх у місцях, де жила знать. Можемо з певністю сказати, що на нашій території було приблизно п'ять пунктів, в яких діяли великі християнські храми, а при них – писці і школи, де вчили грамоти. Всі ці знахідки крізь століття свідчать про високий рівень цивілізації в давньоруській державі.

Знаєте, археологічні знахідки допомагають читати історію краю, як відкриту книгу. Наші предки мали високий рівень розвитку ремесел – знаходимо масу залізних речей, які, для підтвердження їх високої якості та технологічного рівня, віддаємо на металографічний аналіз в Інститут археології, що в Києві. І які, власне, демонструють нам, що в давнину володіли цікавими технологіями обробки металу: загартування, з'єднування металів різної міцності і якості, наприклад, пошарово заліза і сталі, що дає ефект самозаточування. Розвиток ремесел був зигзагоподібним, і це закономірно. Адже носіями цих технологій були майстри – ковалі, ювеліри, люди, які мали той чи інший технічний досвід. Варто було ворогам забрати когось у полон або вбити – втрата ставала непоправною, оскільки тим чи іншим умінням володіла лише ця людина. До втрат спричинялися й інші причини – політичні, господарські, природні катаклізми тощо.

– Мабуть, такими ж причинами пояснюється зигзагоподібний розвиток української культури в цілому?

– Безперечно. Але йдеться тільки про культуру матеріальну. Ми можемо навести багато прикладів, коли вироби більш ранніх періодів є просто філігранними, а в пізнішому часі спостерігаємо огрубіння. Натомість духовна культура продовжує розвиватися, вона йде вперед.

– Останнім часом усе частіше зустрічається термін астроархеологія. Мало того, кажуть, що ця наука теж у полі ваших зацікавлень.

– Це молода наука, яка досліджує давні археологічні об'єкти, пов'язані з вивченням Всесвіту, а також прилади, які використовували в давнину для встановлення та вимірювання часу. Наприклад, календарі. Вони ж не зі стелі складалися, а на основі багаторічних спостережень за планетами на небі, змінами в природі на землі. Створювалися універсальні обсерваторії, які дозволяли жерцям, відунам спостерігати за зоряним небом. При складанні календаря враховувалися дві основні точки відліку: зимове і літнє сонцестояння. Є підстави вважати, що такі прилади були на території України, тобто, що кожне городище було водночас астрологічним об'єктом. Однак вони дуже мало досліджені під цим кутом.

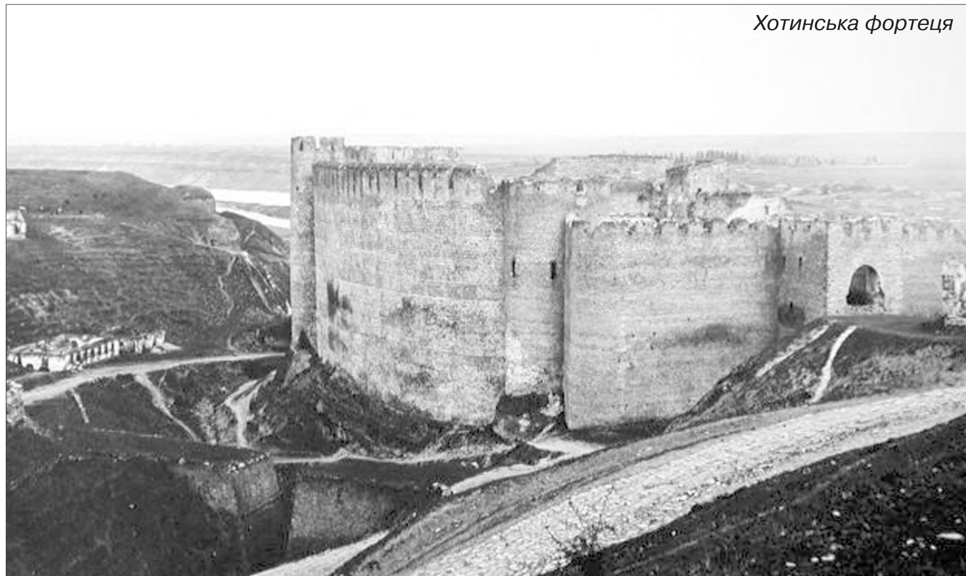
Хотинська фортеця

Цікаво, що перший український календар, ймовірно, був створений на Буковині. У нас є три об'єкти, які наштовхують на цю думку. Знахідка в районі села Багна Вижницького району датується II тисячоліттям до н.е. Там на кам'яних скелях у певному порядку вибиті кола – опуклі й увігнуті, які зорієнтовані на схід-захід сонця. У 80-х роках експедиція з Ленінграда під керівництвом Галини Смірнової розкопувала курган в районі Долинян Хотинського району. Там і знайшли круглий майданчик, по периметру якого вирито рівно сто ямок, очевидно, від стовпців. Коли по центру кола став фахівець, то дійшов висновку, що там містився спеціальний прилад, який показував схід і захід сонця, показував тижні і дні, тобто це й був готовий календар. Знахідка відноситься до скіфського періоду. А тепер – про найновіші знахідки. Біля Корчівців Глибоцького району виявили кілька ровів, які розходяться від центрального під кутом, так, наче гілка дерева. Фахівці стверджують, що з допомогою цієї "гілки" можна визначити схід, захід, зимове і літнє сонцестояння. Отже, знову йдеться про календар. Одне слово, дослідження тільки починаються, але вони обіцяють бути цікавими і, можливо, дозволять нам у новому світлі побачити історію нашого народу і самих себе. Скажу лише, що таких пам'яток у світі одиниці.

Леся РУПНЯК

ПОГЛЯД

НАЦІОНАЛІСТ, ХРИСТИЯНИН І РЕВОЛЮЦІОНЕР У ТВОРАХ Я.СТЕЦЬКА

Олексій СЛОБОДЯНЮК,
Центр Національного Відродження ім.С.Бандери
Молодіжний Націоналістичний Конгрес

"Українська націоналістична ідеологія сягає своїм корінням християнських підвалин світогляду української нації".
Ідеї і правила юнацтва ОУН

Вважається, що риси характеру формуються ще в дитинстві… Це так, але не всі й не повністю. В дитинстві лише закладається фундамент характеру, але остаточно він формується в підлітковому віці. Дуже важливим є те, щоб в родині дитину вже змалку починали виховувати в патріотичному дусі, а коли підросте – віддали в молодіжне патріотичне середовище: щоб син або дочка кожною клітинкою були патріотами своєї країни. Ще не менш важливою є необхідність виховувати дитину на прикладах героїзму й принципах християнства. Не є секретом, що кожен народ, яким хоче керувати інший народ, має прагнення до визволення з-під чужоземного впливу. Й буде мати це бажання доти, доки ця нація має віру у власну незалежність, допоки є люди, здатні вести її до боротьби. "Зрушити націю мусить її ж еліта", – казав один з ідеологів українського націоналізму, президент Антибільшовицького Блоку народів Ярослав Стецько. В кожного народу має бути еліта – ті кращі з кращих, які здатні запалити великі маси людей і повести їх за собою. Кожен окупант України, незалежно від часу свого панування на нашій землі, докладав максимум зусиль, щоб, у першу чергу, знищити тих "кращих з кращих" – еліту, яка зможе підняти народ на спротив режиму. Напевно, саме тому ми нині в своїй же державі почуваємось не господарями, а радше гостями. Це означає, що ми маємо виховати національну еліту.

Сьогодні я спробую змалювати образ українського націоналіста-революціонера, якого Ярослав Стецько неодноразово відтворював у своїх творах. Тобто образ тих найкращих з усіх соціальних прошарків, що здатні повести за собою цілий народ. Отже, почнемо з важливості значення української нації. За Стецьком: "Найвищою цінністю для української людини є українська нація. Звідси: вихідною і остаточною метою змагань і дії українця має бути сила, добро і ріст української нації. Найвищою формою буття і єдиною гарантією розвитку нації є національна держава. Буття і розвиток української нації може забезпечити єдино Суверенна, Соборна, ні від кого незалежна Українська Держава. Звідси найвищий імператив для кожного українця: "Здобудеш Українську Державу або згинеш у боротьбі за неї"". Саме з цими словами тисячі українців йшли на смерть заради свободи свого народу, рідної землі.

Для того, аби повести націю на боротьбу, необхідна еліта, провідні кадри, бо саме ці кадри є головною рушійною силою в революції й від її якості, моралі, віри в перемогу залежатиме успіх або невдача революційної дії.

Ярослав Стецько як ніхто розумів важливість виховання кадрів для революційної боротьби. Тому, ще на самих початках існування, Організація Українських Націоналістів поставила собі за мету не кількість членства, а його високу якість, бо від цього безпосередньо залежатиме тривалість боротьби й досягнення успіху акції. В своєму творі "Ідеї, люди, боротьба" Стецько наголошував, що "для організації, що стає захисником цілої нації, мусить бути аксіомою те, що консолідувати народні маси в боротьбі чи акції проти ворога можна лише дією, а не механічною методою консолідації партій. Наприклад, двадцять добрих, політично вишколених революціонерів-пропагандистів, організаторів чи бойовиків є більшим досягненням, ніж сотні між партійних засідань…". Отже, бачимо важливість вишколу членства, безперервної проби його якості, готовності до найбільшого чину й високої ідейності. І тоді не важливо, наскільки ворог сильніший нас мілітарно та чи переважає нас кількісно – з добре вишколеними кадрами можна буде вести довготривалу боротьбу, як це вдавалось ОУН та УПА, що так і не були переможені.

Організація, яка береться вести свій народ на боротьбу, має стати для неї "не семафором біля залізничних рейок, а дороговказом" на шляху до повного визволення. Розуміючи, що будь-яка організація, тим паче підпільна, потребує постійного поповнення новими членами, які зможуть перебрати від "старих" естафету боротьби (бо старі члени організації гинуть в бою, тим самим даючи приклад до виховання героїзму та твердої постави в боротьбі), Стецько казав "Молоде покоління не виникло якось відокремлено від революційно-дійових процесів ОУН-УПА, – воно виросло в кліматі жертв крови бійців ОУН-УПА, Чупринки, Сороки, Олійника (бо кров борців за волю не пропадає марно)". Отже, дуже важливо, щоб молодь, яка зараз підростає, виростала на прикладах героїчного чину своїх дідів та прадідів (а прикладів таких дуже багато), щоб у молодих людей з високими християнським цінностями жилах змалку кипіла кров революціонера, борця за справедливість.

Не менш важливою має бути й глибока віра в Бога, бо лише так можна, навіть у найтрагічніші для народу часи, залишатись людиною й вірити в перемогу добра над злом, бо "український націоналізм, що керується християнським світоглядом і етичними принципами християнства і героїчного гуманізму, став духовою природою української нації…". Ярослав Стецько постійно наголошував на важливості дотримання традицій та глибокої віри в Бога, не зважаючи на те, що може здатися – революція ламає все старе й будує абсолютно нове але ні, – вона веде до кращого життя із збереженням всього доброго, що набуте власним народом за всі роки існування. Навіть на V Великому Зборі ОУН він закликає: "Назад до традицій, назад до первісної Євангелії – це революційні гасла нашої епохи, хоч і як суперечливими можуть здаватися поняття революції й традиції!".

Український націоналізм завжди в своїй основі мав християнство. Ось один з прикладів: ОУН з самого початку свого існування встановила норми поведінки своїх членів й виклала це в "44 правилах життя українського націоналіста", а там, зокрема, говориться й про християнські основи:"11. Могутній Бог княгині Ольги і Володимира Великого жадає від Тебе не сліз, ані милосердя чи пасивного роздумування, але мужності й активного життя", або ось: "12. Знай, що краще віддаси Богові почесть через Націю та в ім'я Нації чинною любов`ю до України, суровою моралью борця та творця вільного державного життя". Ми бачимо, що любов до Бога й своєї нації пов'язані нерозривно.

Хоч твори Стецька були написані багато років тому, але вони й досі актуальні, бо дають відповідь на важливі питання: куди нам рухатись, як подолати зневіру у власні сили, чому немає новітнього Мойсея, що поведе українську націю до кращого майбутнього – до Української Самостійної Соборної Держави. Відповідь, насправді дуже проста: "Коли еліта – тобто найкращі з усіх соціальних шарів народу – характером слабне, коли вона не вихована, сама не виховується і народу свого не виховує, приходить занепад нації, залежність від інших націй, що мають здорову еліту". Ярослав Стецько звертає увагу на те, що отак всецило ідеї нації може віддатися лише невелика кількість свідомих громадян, меншість, бо – "це не рецепт масового вжитку". Це мають бути люди, які, жертвуючи всіма вигодами життя, віддають себе повністю для добра власної нації.

Таким чином, можемо зробити висновок: Ярослав Стецько бачив українського націоналіста-революціонера християнином з такими якостями характеру як ідейність, сміливість, одчайдушність, характерність з людською християнською мораллю та мораллю бійця.

Отже, для будь-якої дієвої організації, ба, навіть для цілої країни, надзвичайно важливим є плекання власних високоідейних кадрів, що зможуть продовжити тяглість героїчної боротьби та приведуть власний народ до Української України, за яку боролись тисячі найкращих дочок та синів нашої країни.

м. Харків

ОЛЖА

Апеляційний суд м. Києва оприлюднив вирок стосовно колишніх співробітників міліції Гончарова (посмертно), Гайдая, Лисенка, Киселевича, Навроцького та інших, більше десятка осіб, – у справі про так звану банду міліцейських перевертнів, що діяли на території Києва та Київської області, про яку неодноразово докладно розповідало наше видання.

А ПРОКУРОР ФЕДЮК... НЕ В КУРСІ СПРАВИ

Програма захисту свідків: десять років за співпрацю з правоохоронцями

Замість чотирьох довічних строків, які логічно "напрошувалися" за матеріалами справи, залишилося два. Ще двоє, зокрема, підлеглий Пукача Лисенко (старший щодо трупів, який переміщував тіла жертв у власній автівці), відбулися легким переляком, вдало "зіскочивши" з довічного строку. Засуджених визнали винними у скоєнні бандитизму, навмисних убивств, розбоїв та інших злочинів. Отже, суд призначив покарання двом підсудним у вигляді довічного позбавлення волі, решті – від 10 до 15 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Колишні працівники міліції позбавлені офіцерських звань. Щодо організатора та учасника банди І.Гончарова кримінальну справу закрито у зв'язку з його смертю.

Працівники органів внутрішніх справ, які припинили діяльність банди, неодноразово висловлювали впевненість, зокрема на сторінках DT.UA, що якби не свідчення члена банди Юрія Нестерова, який ніколи не носив міліцейських погонів, справу про банду міліцейських перевертнів не було б розкрито. Керівництво МВС і Генеральної прокуратури обіцяло Нестерову пом'якшити його покарання, гарантували навіть звільнення від карної відповідальності – закон передбачає таку можливість у схожих випадках. Потім про свої гарантії правоохоронці забули. У суді представник прокуратури раптом почав клопотатися про… 12 років позбавлення волі для Нестерова. Зрештою, суд присудив його до десяти років і шести місяців позбавлення волі. Тепер більшість із тих, хто потрапив за ґрати завдяки свідченням Юрія Нестерова, вийдуть на волю набагато раніше за нього.

Тут-таки "з'ясувалося", що представник обвинувачення… про жодні гарантії взагалі не чув, а у справі, за його словами, про це немає ані слова. У кожному разі, саме так прокурор Юрій Федюк відповів на незручне запитання журналістів про очевидну неадекватність вироку Юрію Нестерову, вдаючи, ніби поняття не має, що матеріали, які стосуються програми захисту свідка, зі зрозумілих причин не зберігаються у відповідній кримінальній справі. Зліпивши таку відмазку, як висловлюються прокурорські підопічні, Юрій Федюк у чудовому гуморі залишив суд.

Присутні на засіданні працівників органів внутрішніх справ, які розкрили діяльність банди, вирок вразив. Один із них, підполковник ГУБОЗ Владислав Кошмяков, заявив: "Якщо прокуратура стверджує, буцім у справі немає жодних підтверджень того, що Юрій Нестеров перебував у нас на особливому становищі як людина, завдяки котрій було розкрито низку тяжких злочинів, скоєних бандою, – то з яких міркувань Нестеров тепер утримується в ізоляторі СБУ, а не в СІЗО – разом із членами банди? І, взагалі, не зрозуміло, що співробітники УБОЗ робили понад сім років за постановою тієї ж таки ГПУ, забезпечуючи виконання програми захисту свідків стосовно Ю.Нестерова. Таким чином, виходить, що ГПУ своїм рішенням фактично поставила хрест на Ю.Нестерові як на відпрацьованому матеріалі, відправивши його в місця позбавлення волі разом із тими, хто опинився там завдяки його показанням. За "законами" кримінального світу, це рівнозначне його ліквідації".

Крім того, за словами В.Кошмякова, з цієї справи виділено близько 80 томів щодо невстановлених слідством осіб, фігурує там і Тарас Litvinov Вознюк, оголошений у державний розшук, а в оперативній справі містяться матеріали ще як мінімум стосовно п'яти вбивств…

Отож очевидно: говорити про закінчення справи перевертнів передчасно, і є всі підстави припускати, що вона продовжиться, коли набуде чинності рішення суду про довічні строки й до засуджених зможе "повернутися пам'ять". Цього дуже остерігаються "невстановлені слідством особи", котрі перебувають нині на волі.

Але в МВС поставили свою крапку в цій справі, наче зробивши подарунок членам банди: акурат до вироку суду звільнили зі служби вже всіх без винятку співробітників, які входили до складу оперативно-слідчої групи, що викрила цю банду…

Коли присутні на процесі свідки, родичі та журналісти вийшли із залу судових засідань, засуджені дружно накинулися на Юрія Нестерова. Конвой припинив бійку, й Нестерова повели в окреме приміщення.

На запитання журналістів, чи не жалкує свідок-обвинувачуваний, а тепер – засуджений Юрій Нестеров, що прийняв колись рішення сприяти правоохоронним органам у розкритті злочинів банди, він сказав: "Особливо не жалкую. Сподіваюся, все одно колись вийду з в'язниці. Що зроблено, те зроблено, зате тепер усі можуть оцінити, що таке гарантії держави, прокурора, суду, МВС".

"ДТ" №5

ПОДВИЖНИКИ

УКРАЇНА НА СТАРОДАВНІХ КАРТАХ

У ПРАЦЯХ МАРІЇ ВАВРИЧИН

20 березня 2012 року виповнюється 77 років від дня народження Марії Григорівни Вавричин (20.ІІІ.1935–28.ХІІ.2010) – української дослідниці в галузі історії, картографії, соціотопографії, краєзнавства, науково-культурної діячки, наукового співробітника Львівського відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім.М.С.Грушевського НАН України (1993–2010 рр.), члена Комісії бібліографії та книгознавства Наукового товариства ім. Шевченка в Україні, члена Львівської обласної організації Всеукраїнського товариства "Лемківщина".

Її ім'я вписане в історію української науки кінця XX – початку XXI століття як автора близько ста праць з історичної картографії, архівознавства, джерелознавства, краєзнавства України, більшість яких було оприлюднено протягом останніх двох десятиліть. У незалежній Україні вона однією з перших почала відновлювати академічні дослідження української історичної картографії й досягла у цій справі значних успіхів.

У Львівському відділенні Інституту професори Ярослав Дашкевич і Марія Вавричин організували осередок дослідження історії картографії України. 1998 року вони провели першу в Україні наукову конференцію з історії картознавства, чим започаткували низку наукових конференцій, у яких взяли участь українські та закордонні вчені, та видання серії збірників наукових праць. 21 листопада 2000 року на міжнародній науковій конференції "Картографія та історія України", присвяченій 400-річчю Ґійома Левассера де Боплана, вчені зініціювали створення Наукового товариства дослідників картографії України. Втілити цей задум покликані сучасні українські вчені, спираючись на науковий спадок з історичної картографії львівських науковців, який заслуговує на якнайретельніше вивчення.

Наприкінці 1980-х років професор Ярослав Дашкевич залучив Марію Вавричин до розробки наукових напрямів відродження археографічної справи в Україні. Дослідниця виступила з проектом підготовки видань з історичної картографії. У неї був сміливий задум – видати стародавні карти, які зберігаються в українських архівах і бібліотеках, зокрема, античні карти, рукописні круглі карти XII–XV ст., морські карти (портолани) XIV–XV ст., карти світу кінця XV–XVI ст., географічні карти кінця XVI – першої половини XVII ст. Початком реалізації цього плану мав стати атлас "Україна на картах Г. Боплана".

Пропозицію М.Вавричин видати монографію-альбом "Україна на картах Ґ.Боплана" підтримав професор Омелян Пріцак, директор Інституту українських студій при Ґарвардському університеті, запропонувавши об'єднати зусилля із канадськими вченими А.Перналем та Д.Ессаром, які тоді завершили англійський переклад Боплана 1660 р. і працювали над майбутнім коментованим виданням "Опису України" французькою мовою. Марія Григорівна у той час була залучена до підготовки коментарів до українського перекладу "Опису" 1660 р., яке здійснила Археографічна комісія АН УРСР, пізніше Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАНУ.

1990 року побачили світ перші два томи видання "Опису України" 1660 р., що з'явилися спільними зусиллями науковців України та США. Це були факсиміле і широко коментований український переклад. Третій том – коментований англійський переклад, разом із репродукціями 28 карт Боплана, вийшов 1993 р. у Кембриджі, підготовлений відомими канадськими спеціалістами – професором Брокського університету Деннісом Ф.Ессаром та професором Брандонського університету Андрієм Б.Перналем. 1990 року А.Перналь та Д.Ессар здійснили коментоване видання "Опису України" французькою мовою.

Наступним етапом співробітництва мала стати підготовка видання "Україна середини XVII ст. на картах Ґ.Боплана. Картографічний корпус".

З огляду саме на цей проект, Ярослав Дашкевич запросив Марію Вавричин на роботу у створене 1992 р. Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім.М.С.Грушевського.

У співпраці із професором Андрієм Перналем дослідниця провела велику пошукову роботу, метою якої було виявлення збережених примірників карт України Боплана у бібліотеках і архівах країн колишнього Радянського Союзу та Європи.

Великою науковою заслугою Марії Вавричин було також відродження картографічної серії "Пам'ятки картографії України", започаткованої століття тому фундаментальним чотиритомним атласом, який уклав Веніамін Кордт (видання 1899, 1906, 1910, 1931 років). Випуски цієї серії, підготовлені до друку М. Вавричин, стали взірцями факсимільних видань стародавніх карт, удоступнивши для сучасних українців зразки західноєвропейської картографії XV–XVIII ст.

Першим випуском серії стало факсимільне видання "Спеціальної карти України Ґійома Левассера де Боплана 1650 р.", яке вийшло друком у видавництві "Мапа" 2000 р. (8 аркушів у папці; мірило 1:450000). До факсиміле окремою брошурою додано передмову "Ґійом Левассер де Боплан – картограф України" і коментарі, автором яких є М.Вавричин, а також латинський і український покажчики до назв об'єктів, відображених на цій карті. Кожен об'єкт, нанесений на Спеціальній карті, був ідентифікований відповідно до сучасних топографічних карт областей України, довідників адміністративно-територіального поділу 1946 – початку 1990-х років. Окремо укладено покажчик об'єктів, що втратили назву. Встановлення сучасної назви та теперішньої локалізації географічного об'єкта, відображеного на карті 1650 р., вчений здійснювала у співпраці з кандидатом географічних наук О. Гольком.

Другим та третім випусками відродженої серії стали дві книги альбому "Україна на стародавніх картах" (Київ: ДНВП Картографія, 2006, 2009; упорядники М. Вавричин, Я. Дашкевич, У. Кришталович), які вмістили репродукції 83 західноєвропейських карт кінця XV – першої половини XVII ст. і репродукції 86 карт середини XVII – другої половини XVIII ст., на котрих зображено українські землі.

Перша книга альбому удостоєна найвищих книжкових нагород: гран-прі Форуму видавців у Львові (2005 р.) і найкращий атлас року за визначенням 2005 року конференції Міжнародної картографічної торговельної асоціації (IMTA; об'єднує країни Європи, Африки, Близького Сходу). 2010 року гран-прі Форуму видавців у Львові здобула і друга книга атласу.

Останніми роками Марія Вавричин працювала над підготовкою до видання Ґенеральної карти України Ґ.Боплана (доданої до "Опису України", Руан, 1660 р.), а також його Ґенеральної карти України (гравірованої В.Ґондіусом; Гданськ, 1648 р.).

Уже після її смерті надруковано статтю про родину Лаврівських у Лемківському календарі на 2011 р., та у видавництві "Мапа" (м. Київ) побачила світ "Ґенеральна карта України Ґійома Левассера де Боплана 1660 року", яку вона підготувала до друку ще за життя. Видання карти було здійснено у рамках відновленої серії "Пам'ятки картографії України" завдяки фінансовій підтримці професора Брандонського університету Андрія Перналя (Манітоба, Канада), з яким вона співпрацювала близько двадцяти років.

За 17 років дослідницької праці в Інституті української археографії та джерелознавства Марія Вавричин брала участь у виконанні планових тем Інституту археографії та джерелознавства ім.М.Грушевського "Історичні джерела та історіографічні пам'ятки середніх і нових часів західного регіону України" (була співавтором розділу "Корпус карт України Ґ.Левассера де Боплана"), "Джерелознавство історії західноукраїнського регіону: археографічна публікація та інформаційні системи", "Карти України як історичне джерело", "Українські та іншомовні джерела з історії західноукраїнського регіону нового та найновішого періоду", що дало змогу активно видавати стародавні карти з належно підготовленим науково-довідковим апаратом, а ще – вести науковий пошук давніх карт із зображенням України у бібліотеках, архівах багатьох міст і країн, писати, досліджувати й публікувати результати своєї праці. У ці роки, власне, і розкрився її великий науковий потенціал.

Коли на початку 2010 року відійшов у засвіти Ярослав Дашкевич, Марія Вавричин озвучила, що багато завдячує співпраці з професором і тій атмосфері наукової творчості та свободи, яку він створив у Львівському відділенні інституту.

Професора Дашкевича і Марію Вавричин єднала справа організації відродження української історичної картографії. 6-7 жовтня 1998 р. Я. Дашкевич та М. Вавричин провели першу в Україні наукову конференцію з історії картознавства "Картографічна спадщина України", чим започаткували проведення серії міжнародних наукових конференцій: "Боплан і Україна" (Запоріжжя, 12–13 жовтня 2000 р.), "Картографія та історія України", присвячена 400-річчю від народження Ґійома Левассера де Боплана (Львів, 20–21 листопада 2000 р.), "Соціотопографія України" (Львів, 17–18 жовтня 2002 р.).

Конференції мали міждисциплінарний характер, у них брали участь історики, картографи, географи, архітектори, археологи, бібліографи, мовознавці, архівісти, геодезисти, працівники державної картографічної служби, геодезичних підприємств, видавництв.

Лише протягом 1997–2010 рр. Марія Вавричин упорядкувала низку збірників статей: "Боплан і Україна" (Львів, 1998), "Картографія та історія України" (Львів, 2000), "Історичне картознавство України" (Львів, 2003), "Історична топографія та соціотопографія України" (Львів, 2006), "Silva rerum" (Львів, 2007).

Вона брала участь у роботі багатьох наукових конференцій: "Military cartography of the Baltic region countries from the 16th to the 20th century" (Торунь, 1994), "Запорозьке козацтво в пам'ятках історії та культури" (Запоріжжя, 1997), "Бальтазар Ґакет -дослідник Південно-Східної Європи" (Львів, 1997), "Kartografia Galicji 1772-1918" (Перемишль, Львів, 2001), "XXI Ogolnopolska konferencja historykow kartografii" (Перемишль, Львів, 2001), "Перемишль і Перемишльська земля протягом віків" (Перемишль, 2002), "Лемківщина в 1939-1947 р. Війна, окупація, виселення" (Краків, 2010) та цілого ряду інших. Зокрема, була також активним учасником щорічних наукових конференцій, що їх організовували Комісія книгознавства і бібліографії, Археографічна та Історична комісії НТШ, членом якого стала відразу після відновлення діяльності НТШ в Україні.

Марія Вавричин доклала багато зусиль для відродження історичної пам'яті про Лемківщину – українську етнічну землю, її Батьківщину. Вона видала історичні нариси про рідне село – "Село Мшана на Лемківщині", що мали декілька перевидань, та "Завадка Риманівська" (Львів, 2006 р.). Перелік статей М.Вавричин про Лемківщину є вагомий, між іншими: про переклад Іваном Прислопським Псалтиря лемківською говіркою у XVIII ст., "Іван Прислопський – виходець з Лемківщини", про діяльність Юліана Тарновича як редактора газети "Наш Лемко", про видатного вченого, письменника, дослідника історії Лемківщини і педагога Олексія Торонського. Вона виявила і опублікувала метрику-свідоцтво про народження автора музики до Гімну України композитора Михайла Вербицького, статті про діяльність Лемківської комісії Товариства "Просвіта". Регулярно писала інформації про важливі події Львівського товариства "Лемківщина", а також повідомлення про наукові конференції, присвячені дослідженню Лемківського краю до Лемківського календаря, інших видань.

Протягом тривалого часу виконувала обов'язки секретаря Товариства, була там шанованою і бажаною. Зібрала велику бібліографію праць про Лемківщину та фахово підібрану колекцію книг. Була укладачем і консультантом у виданні карти Лемківщини, автором історіографічних нарисів з історії найзахіднішої історичної української землі, її тривожної історії XX ст., навіть розпочала писати "Історію Лемківщини", завершити яку не судилося.

Дослідження М.Вавричин з історичної картографії та праця над відновленням пам'яті про Лемківщину – українську етнічну землі, звідки була родом, залишились цінним науковим доробком для сучасного і майбутніх поколінь українців.

Надія ХАЛАК

ІНТЕРВ'Ю

КОЛООБІГ ЕНЕРГІЇ В МУЗИЦІ,

або "Процес дахабраханізації"

Ось уже понад сім років український етно-хаус гурт "ДахаБраха" обволікає слухачів не однієї країни своїм незвичайним трактуванням народної пісні. Учасниця колективу Ніна Гаренецька люб'язно розділила зі мною мить вільного часу і дозволила заглянути до серцевини їхньої винятковості.

– "ДахаБраха" зі старослов'янської означає "давати-брати". Ви віддаєте себе глядачам, а що натомість берете?

– Що берем? Те саме, що і даєм, – енергію! Якщо ми відчуваємо глядача, спілкуємось, і глядач так само відчуває нас, нашу музику, розуміє її, ми це називаємо "процесом дахабраханізації".

– Існує так зване явище зіспівування голосів: тембрально, манерно тощо. Чи довго відбувалось воно між учасниками "ДахаБраха", чи ви, як пазли, зійшлися?

– Хтозна...Мабуть, і те, й інше. Щоб мати хороший унісон і тембрально зливатись, треба дуже багато співати разом. Ми з дівчатами співаємо з дитинства. Спочатку це був ансамбль "Яворина" (худ.кер. Оксана Мілевська), згодом усі вступили на спеціальність Музичного фольклору в Університет культури. Там п'ять років навчалися, займалися збиральницькою роботою в експедиціях і співали в ансамблі "Кралиця" (худ. кер. Іван Синельников). Тобто разом ми звучимо вже близько 20 років! Пора на пенсію вже!

– Ваш гурт має пікантну особливість: поєднання з українською автентикою етномотивів інших народів. Як сформувалась така ідея?

– Це не є відкриттям, у світі існує такий напрямок – world music, де міксують етнічні мотиви з сучасними стилями музики. Нас до цього привів Влад Троїцький (керівник). Ми, маючи жагу до експериментів, швидко потрапили "під вплив" Влада, – іронізує пані Гаренецька, – і з легкістю сприйняли ідею такого міксу. Ми слухали безліч музики (у Троїцького велика фонотека, яку він збирає по всьому світу): і етнику різних народів, і класичну, і мінімалістичну. Так, ми поєднуємо будь-які етнічні мелодії з різними музичними стилями, але завжди саме українська пісня була базою, підґрунтям для нашої творчості.

– Як ви опинились під патронатом Владислава Троїцького?

– Влад понад 7 років тому запросив нас поспівати якось на вечорницях у театр "Дах", де він є керівником. Почувши нас, Троїцький одразу сказав, що співати ми не вміємо, – сміється пані Ніна. – Вміти правильно випускати з вуст мелодію – це ще нічого не означає. Пісня має запасти слухачу в душу, вивернути й очистити її. Цього нас Троїцький і вчив на перших заняттях. Так ми професійно і зростали під час створення вистав із циклу "Україна містична", де ми і дотепер граємо.

– Чому не видно численних ротацій ваших пісень на радіо і телебаченні?

– На телебаченні нам коректно говорять, що наша музика – неформат. Ми і не рвемось, бо розуміємо, що там царює шоу-бізнес зі своїм гламуром. Тож наші аудіо та відео можна знайти в Інтернеті. На жаль, в Україні мало музичних передач, в ефірі яких можна було б почути таких, як ми – "неформатних".

– Ви накопичуєте пісенний матеріал в експедиціях. Як часто зараз вирушаєте на пошуки нових матеріалів?

– Так, основою нашої творчості є пісні, записані в експедиціях по всій Україні нами, нашими колегами і керівниками. Зараз їздимо рідше, бо часу обмаль. Але скриня зібраних співанок зі студентських часів ще насичує нас матеріалом.

– Які області ви вважаєте найбільш багатими автентикою?

– Я об'їздила не всю Україну, але там, де я була (Івано-Франківщина, Вінничина, Житомирщина, Чернігівщина, Слобожанщина), то, звичайно, Західна Україна перемагає у вмінні зберігати традиції. На жаль, Східна Україна не так щедра людьми, які б знали стародавні пісні.

– Як виникла ідея із зовнішнім виглядом "ДахаБраха" – білі сукні і високі чорні головні убори?

– Так сталося, що в першій дії вистави "Король Лір" всі актриси і ми одягнуті у весільне вбрання – тобто довгі білі сукні. Нам вони сподобались, і ми їх собі залишили як сценічний образ. А чорні, довгі і пухнасті шапки – то незмінний бренд! Звичайно, ми плануємо костюми урізноманітнювати з часом. Окрім шапок!

– У вашому доробку на даний момент чотири альбоми. Скільки часу тривали записи?

– Дивлячись які. Альбом "Надобраніч" був записаний за годину – це концертний запис. Два наступних – "Ягудки" і "На межі" – ми створювали на студії "Ґута рекордс" з Анатолієм Сорокою. Запис альбому – творчий процес, може засмоктати надовго. Тому ми намагаємося довго не "вилизувати" звучання, щоб пісня була якомога живішою, якщо це можливо в таких штучних умовах. А ось альбом "На межі" ми робили довго, більше року: були суперечки, змінювалися погляди і рішення щодо подання, виконання, обрамлення композицій. Але результатом ми задоволені. Останню збірку "Light" ми записували з саундпродюсером Юрієм Хусточкою. Процес відбувся легко, невимушено, бо була відповідна атмосфера в студії і безліч інструментів, якими ми й прикрашали свої композиції. Але через гастрольний графік запис теж тривав приблизно рік.

– Коли очікувати наступний альбом?

– Наступний ми плануємо записати з білоруським гуртом "Порт Моне" після Нового року і з цим альбомом відправитись у невеличкий тур Україною.

– За сім років існування "ДахаБраха" встигла представити українську родзинку не в одному зарубіжжі. Як вас там сприймають? Були якісь несхвальні реакції публіки?

– Всюди, де ми були, завжди нас приймали дуже гарно! Європейську публіку важко чимось здивувати. У них проходить значно більше концертів і фестивалів за участі світових зірок. Тому їм є з чим порівнювати. І приємно, що під час усіх концертів закордоном у нас відбувається "процес дахабраханізації". Чи були якісь несхвальні реакції? Якщо і були, то ми усе прощаємо!

– Це чудово, але ж не можливо подобатись усім. Тож як ви ставитесь до проблеми несприйняття вашого мистецтва?

– Звичайно, ми це розуміємо, але не підгинаємо під кожного спину. Ми працюємо над собою. Робимо те, що нам подобається, бачимо, що це до вподоби ще комусь. Ми не хочемо змушувати нас любити. Єдине, що можемо робити, – удосконалювати свою майстерність і більше відкривати себе світу.

– Своїми ритмами, різноманітними мотивами, безмежною кількістю українських і світових інструментів, поєднанням всього цього із багатим вокальним звучанням ви ніби вводите у транс слухачів. Що ви відчуваєте на сцені?

– Своїми звуками ми маємо створити певну атмосферу, передати певний настрій. Ми вважаємо, що атмосфера – чи не найважливіша річ у створенні музики. Тому нас найбільше переповнює хвилювання і перед виходом на сцену, і вже під час перебування на ній. Переживаємо за численність всіляких дрібних нюансів, які плетуть ланцюжок. І хочеться, щоб цей ланцюжок був рівний і гарний. Це такі технічні моменти. А коли відбувається контакт із глядачем і починається спілкування, про будь-які нюанси уже забуваєш і насолоджуєшся потоком незбагненних, непереданих емоцій. Я не знаю, як це пояснити.

– Без сумніву, щільний гастрольний графік впливає на стосунки з близькими. Як гадаєте, можливо гармонійно поєднати артистичне життя з родиною, коханням?

– Можливо! – Тепло посміхається пані Ніна. – Ми всі маємо родини. Олена зараз літає на гастролі з маленькою Марійкою. Головне – розуміти і любити одне одного!

Розмову вела
Валерія НАЛИВАЙКО

На світлині: учасники гурту "ДахаБраха"

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ

ТУТ СТРАЧУВАЛИ БЕЗ СУДУ І СЛІДСТВА...

Нещодавно директор Музею совєтської окупації, голова Київської міської організації Товариства "Меморіал" Роман Круцик і редактор журналу "Музеї України" Віктор Тригуб провели прес-конференцію для журналістів на тему "Злочини в концтаборах НКВД в УРСР: про що мовчав КГБ?" Інформація, що прозвучала під час зустрічі з пресою, вразила навіть тих, хто, здавалося б, навряд чи сподівався почути щось нове про комуністичні злочини: адже садизм московських зверхників перевершив тиранів Середньовіччя... Про це знають у світі, тим більше в Україні, яка чи не найбільше постраждала через вакханалію совєтського беззаконня. Проте почуте приголомшило жорстокою правдою, від якої нас і досі намагаються "вберегти" тепер уже не діти – онуки Дзержинського.

Оргнізатори прес-конференції оприлюднили сенсаційні дані міжнародного розслідування про розстріли громадян країн Балтії, Молдови, Румунії, Польщі в секретних таборах, які були розташовані на території України. Розслідування проводили працівники журналу "Музеї України" та встановили наступне. Впродовж 1939-41 років під орудою НКВД СССР діяли три гігантські концтабори для військовополонених: у Путивлі Сумської області, на Козельщині – Полтавської та в Старобільську, що на Луганщині. До концтаборів було етаповано 17710 осіб. З них евакуйовано лише 6503. Решта – 11207 осіб – розстріляні без суду і слідства...

На початку війни, в червні 1941 року в окупованих Росією республіках розпочалися жахливі акції терору. У перші тижні війни лише в тюрмах України енкаведисти розстріляли 8789 заарештованих, чиї прізвища встановлено. Хто зна, у скільки разів більше число невинно убієнних українців, яких масакрували професійні вбивці...

Тим часом масові арешти і депортації розпочалися в Молдові, Литві, Латвії, Естонії. Вдалося встановити, що 4676 заарештованих глав сімейств з Молдавської РСР були доставлені в концтабори Путивля і Козельщини. Схоже, саме тут їх усіх спіткала смерть. Адже жоден із них не повернувся додому. Тисячі репресованих були доправлені з країн Прибалтики. За документами, під час етапування загинув 501 естонець, яких везли в Старобільськ. Згодом з цього концтабору начебто евакуювали невелику кількість литовців і естонців. Доля решти невідома. Як і доля тих понад 6000 прибалтів, яких привезли в Путивльський концтабір, але жодного документа, який би підтверджував, що бранців етапували далі, не знайдено. Є свідчення, що в концтаборах смерті розстрілювали поляків, євреїв, румунів.

2011 року дослідник історії Володимир Бровко звернув увагу на терор, що панував у концтаборах НКВД, які було розташовано на базі старовинних монастирів. До розшуків приєдналася команда журналу "Музеї України" на чолі з Віктором Тригубом. Але навіть їхніх спільних зусиль було замало, аби провести розслідування злочинів такого масштабу. Ентузіастів підтримала Козельщинська РДА. Так було опитано старожилів і визначено орієнтовне місце таємних поховань. Масові розстріли репресованих чекісти проводили у старому глинищі, стіни якого згодом підірвали.

– Уже нині можна стверджувати, – каже Віктор Тригуб, – що Козельщина і Путивль стали Катинню Молдови і Румунії. Враховуючи серію наших публікацій в інтернеті, про трагедію знають у посольствах Литви, Латвії, Естонії, Польщі, Молдови, Румунії. Тож ми звернулися до Президента України Віктора Януковича з пропозицією створити Державну комісію з розслідування діяльності концтаборів для військовополонених на території України, доручити СБУ і Генпрокуратурі провести пошук вцілілих документів і місць таємних поховань.

Сподіватися на адекватні дії Банкової, прямо скажемо, підстав нема. Тим паче, що, як зазначив Роман Круцик, ще в 1988–1991 роках КГБ СССР провів безпрецедентну операцію приховування масових розстрілів – за наказом Кремля – громадян Литви, Латвії, Естонії, Молдови, України. З цією метою громадську увагу було зосереджено переважно на знищенні 40 тисяч польських офіцерів у Катині. Адже Польща власними зусиллями розслідувала позасудові страти своїх громадян, оприлюднила цю інформацію на весь світ. І нащадкам Дзержинського та Берії нічого не залишалося, як забезпечити гласність злочинам своїх кривавих попередників. Як тепер бачимо, коштом замовчування масових убивств прибалтів, євреїв, молдаван, українців і інших. Хоча в кожному з вище названих випадків ідеться про злочини проти людства, вчинені знавіснілими московськими правителями.

Благородна робота, яку започаткувала редакція журналу "Музеї України", потребує діяльної підтримки широких громадських кіл, а також залучення до неї урядових і суспільних чинників іноземних країн, чиї громадяни, внаслідок тотального більшовицького терору, саме на нашій землі відійшли у засвіти, зберігаючи в останній миті свідомості пам'ять про найдорожче – рідну землю. Мине час, і в місця, де покоїться їхній прах, прямуватимуть паломники – їхні земляки – з Естонії, Литви, Латвії, Молдови, Румунії, Польщі. А ми, українці, покажемо їм шлях до священних могил і разом вклонимося пам'яті невинно убієнних...

Ольга ДМИТРЕНКО

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ПЕРЕВАГА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

Микола СИМЧИЧ

Справжнім патріотам України, людям мудрим, далекоглядним і відповідальним не байдужа доля України. До когорти таких українців – справжніх націо- і державотворців належить Микола Ладовський – бізнесмен і меценат з Івано-Франківська, "чорнобилець" і "афганець", голова наглядової Ради громадянської організації "Український шлях". Вклавши кошти у видання книги "Українська національна ідея та концепція особистісного буття" (Івано-Франківськ, "Фоліант", 2011 р.) філософа з Луганська Володимира Сабадухи, Микола Васильович разом із своїм соратником по громадській діяльності, головою правління громадської організації "Український шлях" Мирославом Давидівим організували якнайширшу популяризацію ідей цієї надзвичайно актуальної і мудрої книги.

Презентації книги за участі автора були проведені у вишах Івано-Франківська, а в приміщенні ОО ВУТ "Просвіта" ім.Т.Шевченка відбулась науково-практична конференція. У роботі конференції взяли участь єпископ-емерит Івано-Франківської єпархії УГКЦ кир Софрон Мудрий, єпископ-ординарій цієї ж єпархії кир Володимир Війтишин, канцлер Івано-Франківської єпархії УПЦ КП митрофорний протоієрей Василь Бурак, духівник Собору Покрови Пресвятої Богородиці отець Володимир Братик, заступник голови Івано-Франківської облдержадміністрації Роман Іваницький, депутат обласної ради, доктор філософських наук, професор Дмитро Дзвінчук, голова ОО ВУТ "Просвіта", екс-посол України в Грузії, депутат Верховної Ради України попередніх скликань Степан Волковецький, письменник і громадський діяч, теж депутат Верховної Ради України попередніх скликань Дмитро Захарук, кандидат фізико-математичних наук, ліквідатор аварії на ЧАЕС, член НСПУ і НСЖУ Микола Симчич, заслужений діяч науки і техніки України, професор Івано-Франківського національного медичного університету Степан Геник, доктори медичних наук, професори цього ж університету Василь Мойсишин та Михайло Винник, доктор психологічних наук, професор Тернопільського національного економічного університету Анатолій Фурман, доктор економічних наук зі Львова Степан Вовканич, професор філософії Прикарпатського університету Любомир Бабій, доктор психологічних наук, професор Віктор Москалець із цього ж університету, кандидати наук, доценти філософії цього ж університету Галина Дичковська та Володимир Будз, заслужений працівник культури України, доцент Прикарпатського університету, відомий краєзнавець Петро Арсенич, кандидати наук, доценти Андрій Гірняк, Оксана Рудакевич та Анатолій Литвин з Тернополя, науковці Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу: професор Ярослав Литвицький, доценти Віктор Петренко, Святослав Кісь, Ярема Петрів, організатори і ведучі конференції Микола Ладовський, Мирослав Давидів та ін.

В основу новітньої української національної ідеї В.Сабадуха покладає принцип особистості. Особистість – це принцип буття. Тобто особистості має належати пріоритет у всіх сферах життєдіяльності суспільства. На державні та громадські посади можна призначати й обирати лише особистостей. І хоча цей принцип не новий, обґрунтований християнським мислителем Аврелієм Августином ще у 5-му столітті н.е., при застосуванні опрацьованої автором концепції сутнісних сил і їх ієрархії, зокрема, розвінчуючи насаджений посередніми людьми (на жаль суспільними гегемонами) облудний принцип "кожна людина особистість", автор пропонує, як слушно констатує в передньому слові до книги доктор філософських наук, професор М.Кашуба, "інтелектуальний інструментарій і вимоги до еліти нації чи до тих, хто претендує на таке звання". Але чи не губиться при такому підході роль національного? До честі Володимира Сабадухи, він не тільки враховує роль національного, а й на прикладі російської нації логічно і безсторонньо висновує, як очиститись націям від шкідливих рис: "Творці, дослідники, представники російського народу, які репрезентують російську ідею, мусять усвідомити її агресивний та антинародний характер не лише щодо інших народів, але й відносно власного, російського, і визнати свою відповідальність за її подальше функціонування. Це моральне очищення мусять розпочати російські філософи. Російська душа може зберегти себе лише одним чином: зректися тих рис, яких вона набула під впливом татаро-монгольської навали, перестати претендувати на те, що їм історично не належить".

Національна ідея живе доти, допоки нація здатна народжувати особистостей, готових до останнього подиху, до останньої краплі крові боротись за неї. Такі альтруїсти, яким притаманні шляхетність, порядність, готовність до самопожертви задля добра нації, творчий підхід до виконуваної роботи, високий інтелект і висока свідомість, згідно з теорією В.Сабадухи належать до третього, особистісного рівня розвитку сутнісних сил (спрощено – здібностей). Саме вони, особистості, а не посередності (люди другого рівня) повинні домінувати в управлінських структурах суспільства, держави, нації. Таких людей народжується мало, і їх в першу чергу знищують окупанти, як правило, представники посереднього, другого рівня розвитку. На допиті в ЧК ув'язненого генерал-хорунжого Армії УНР, командира Листопадового (1921 р.) рейду Тютюнника тодішній головний чекіст на Україні Балицький спитав, чи варто було так довго протистояти більшовикам, адже комуністична ідея перемогла українську національну ідею. Генерал Тютюнник відповів, що ідея жива доти, доки є люди, готові проливати за неї кров. Беручи до уваги цю істину, більшевицько-московські окупанти ретельно винищували національно свідому українську еліту і зусиллями своєї агентури на всіх рівнях влади в Україні не допускали і не допускають українців, що відповідають особистісному рівню розвитку, до влади і прийняття доленосних для українства і нашої держави рішень.

"Книгою для влади" назвав професор А.Фурман монографію В.Сабадухи. На думку професора Фурмана маємо безкультурну владу, якій вкрай потрібен "інструмент", щоб матеріалізувати ідею підняття з колін української нації. Вчений вважає, що таким "інструментом" для вирішення "проблеми №1 – окультурення влади є книга В.Сабадухи "Українська національна ідея та концепція особистісного буття". Важливо, що ця концепція розглядається автором в контексті досягнень і розвитку передових світових філософських напрацювань, адже поступ європейських народів до громадянського суспільства був водночас поступом до національного суверенітету і демократії.

Одним з пріоритетних підходів до розуміння національної ідеї В.Сабадуха у своїй книзі наводить визначення Л.Лук'яненка ("Національна ідея – це свідоме утвердження нації у всіх проявах її етнічної сутності") і, посилаючись на зауваження Д.Донцова, що суттєвим компонентом національної ідеї є не лише свідома діяльність, а надзвичайно розвинутий вольовий складник, вказує Л.Лук'яненкові на абсолютизацію ним свідомої діяльності та ігнорування вольового складника. Будучи шанувальником творчості і Д. Донцова, і Л.Лук'яненка, я (**М.С.**) вважаю, що "свідоме" не відкидає поняття "вольового", а включає його.

У виступах на конференції відзначалась велетенська дослідницька робота, яку здійснив В.Сабадуха у своїй книзі, кожен розділ якої може слугувати матеріалом, основою для нових книг. Особисто мені сподобався підхід автора у трактуванні філософського доробку провідних ідеологів і творців українського націоналізму, зокрема М.Міхновського, М.Грушевського, В.Липинського, Д.Донцова, Ю.Липи, Я.Стецька та Ю.Вассина. Хоча В.Сабадуха не наголошує на слові "націоналізм", не наводить означення цієї концепції, проте його аналіз доробку зазначених авторів відзначається чесним об'єктивізмом і порядністю мудролюба, який завдяки праці над цією книгою, за його ж словами, переродився, виборсався із трясовини комуністичних класово-людиноненависницьких догм і стереотипів до світлих вершин свобідного філософського інтелекту. Це вельми тернистий шлях: автор втратив роботу, сім'ю, зазнає злобних нападок з боку ідеологічних опонентів. Зате на його шляху трапляються справжні перли одкровень: "Специфіка сучасної ситуації в історії України та людства полягає в тому, що тип людини, з якої сьогодні складається еліта суспільства, – людина посереднього рівня розвитку – вичерпала свої професійні, інтелектуально-психологічні можливості для конструктивного розв'язання проблеми… Цей тип людини підкорявся панівним тенденціям, які втратили свої історичні перспективи, а тому не можуть бути об'єктивними та необхідними. Складність проблеми полягає в тому, що українські політики, соціологи, психологи й навіть філософи не осмислюють, як нагальну проблему, необхідність зміни парадигми буття. Пошуки Я.Стецьком нового соціального ладу збігаються з роздумами найвидатніших філософів та істориків ХХ століття: А.Бергсона, Х.Ортеги-і-Гассета, А.Тойнбі… Я.Стецько передбачив такий варіант розвитку подій в Україні: "Немає сумніву, що після повалення большевицького ладу постане протилежна тенденція до необмеженої господарської свободи з запереченням потреби планування, навіть розумного, органічного, такого, що враховує здорові тенденції самодіяльності і самоуправління народу". Чудовий аналіз і чудова аргументація. Однак, вважаю, що концепцію "націоналізм" не треба оминати чи остерігатись з огляду на паплюження його комуно-совковою ідеологією. Згадаймо, що навіть Лєнін у своїх працях до 1917 року досить об'єктивно аналізував суть націоналізму; він вважав, що слід розрізняти націоналізм гноблячої нації і націоналізм пригнобленої нації. Якщо націоналізм гноблячої нації – це великодержавний шовінізм, то націоналізм пригнобленої нації – це національно-визвольна боротьба. Навіть за мірками віджилого марксизму-ленінізму зрозуміло, що українці в Україні (навіть на 21-ому році Незалежності) є нацією пригнобленою, бо хоча ми, українці, чисельно складаємо абсолютну більшість у цій державі, в парламенті і в уряді ми не маємо змоги утворити більшості національно свідомих депутатів, щоб ухвалювати рішення на користь української нації і держави.

Наша українська державна мова що раз більше утискається і опинилась на межі лінгвоциду, слідом за яким, згідно з теорією В.Іванишина, гряде етноцид аж до завершення розпочатого в 1932–1933 роках геноциду української нації, який із латентних форм дедалі більше набирає форм очевидних. Зокрема у книзі В.Іванишина і Я.Радевича-Винницького "Мова і нація" (Дрогобич, "Відродження", 1994 р.) читаємо: " …чи феодалізм, чи капіталізм, чи соціалізм – доля поневоленого народу однакова: лінгвоцид, етноцид, а часами – і геноцид. " Етноцид не може обійтися без геноциду: українець, якщо він не маскувався хоч трохи під перевертня, мусив вирушати назустріч своїй загибелі". (Л.Кіпніс…).

Тож коли ми, українці, здобудемося на таких особистостей, котрі зуміють повести нас на рішуче припинення цієї дикунської вакханалії посередностей? Відповідь на таке запитання надибуємо у розділі книги, де автор аналізує українську ідею у творчості поетів-шісдесятників: "…людина посереднього рівня розвитку ставиться до народу як до робочої сили, яка повинна його обробляти, тоді як особистостей вона боїться як вогню, тому проголошує їх божевільними, ворогами народу. Але виникає запитання: як особистість має ставитись до посередньої людини?" Відповіді на це запитання, знайдені мною в цьому ж розділі, видаються мені дещо розпливчастими: "…не розмінюватися на принади світу, на приманки "хама й холуя", "…запалювати світло маяка наступним поколінням", "…не відкладати "на потім" вирішення проблем, бо це – психологічний самообман… вирішувати проблеми "тут і тепер", бо "потім" ніколи не приходить", "…персоніфікувати національну ідею", "…Помаранчева революція за своєю суттю була протестом проти Хамової тенденції (йдеться про біблійну оповідь про синів Ноя – Хама і Яфета. **Прим. М.С.**). Але знову в нації вкрали її перемогу. Чи відбудеться відродження особистісної традиції, залежить від рівня розвитку сутнісних сил політичної еліти й української інтелігенції зокрема".

Провідників національної ідеї треба виховувати, а не знищувати, як це робили і продовжують підступно чинити сатанинські сили прибічників окупації України. Цей процес виховання має розпочинатись з молоком матері і закріплюватись в дитячому садку, в школі, у вишах і на робочому місці, бо в його основі – істина життя, істина віри. Книга В.Сабадухи успішно сприятиме цьому процесові національного виховання, якщо виклад її здійснити простішою мовою. Високий науковий стиль книги, на думку єпископа Софрона Мудрого, дещо обмежує можливість масового сприйняття і засвоєння (особливо молоддю) безцінних напрацювань автора. Таку необхідність розуміє і сам автор монографії: "…необхідною умовою реалізації української ідеї є трансформація безособистісної моделі навчально-виховного процесу в особистісну".

Національна ідея веде до розкріпачення і відродження свобідного козацького духу української нації. І в цьому – її головна перевага.

м.Івано-Франківськ

З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ

СОЛОВ'Ї СПІВАЮТЬ НА СВІТАННІ...

Свій ювілей – 85-річчя від дня народження – відомий український письменник, публіцист, перекладач, член міжнародного ПЕН-клубу Олександр Деко зустрічав 25 грудня в Ізраїлі, де проживає восьмий рік. Тим часом українські друзі чекали на ювіляра в Києві: його запросила Національна Спілка письменників України, аби в колі побратимів, які щиро шанують Олександра Деко, відзначити поважну віху його життєвого шляху. Тож сьомого лютого письменника та його дружину Марію сердечно вітали поети і прозаїки, журналісти та науковці, шанувальники творчості та поціновувачі подвижницької праці пана Олександра: у приміщенні НСПУ відбулися урочистості з нагоди його 85-річчя.

Творчий вечір відкрив голова НСПУ Віктор Баранов. Зворушливу та емоційну промову про творчість і громадянський чин Олександра Деко виголосив його давній друг, видатний український поет і громадський діяч Дмитро Павличко. Доброзичлива, щира, навіть трохи сентиментальна атмосфера панувала в залі. Кожен, кому пощастило дістатися до мікрофона, – охочих було багато – говорив про духовні скарби ювіляра, який повсюдно, куди б не закинула його доля, живе з Україною в серці і невтомно працює для утвердження в світі її доброго імені. Кому, як не українським письменникам, оцінити подвижництво свого незламного побратима, який, втім, ніколи не шукав легкого хліба. Ні за часів "совєтчини", яка впродовж двадцяти років не пускала в світ його роман "Солов"ї співають на світанні" про українського поета-романтика XIX століття, автора віршів, що стали народними піснями, "Не щебечи, соловейку", "Гуде вітер вельми в полі" Віктора Забілу (цензори домагалися, як розповідає О.Деко, "викинути з тексту Пантелеймона Куліша та дещо про Глібова"). Ні коли Шамота і "цековські щурі" перешкодили виданню підготовленого ним до друку Академічного зібрання творів Леоніда Глібова і, як згадує письменник, "зупинили моє правдиве висвітлення історії української літератури. З 1970 року я був заборонений друкуватися".

Тим часом творчий набуток самого Олександра Деко зібраний у чотирьохтомному виданні. Між іншим, у передмові до першого тому Олекса Ґуреїв зазначив, що якби О.Деко навіть більше нічого не написав, окрім творів про В.Забілу та Л.Глібова, то його ім"я всеодно було б навіки вписано в історію української літератури, а рецензенти порівнювали його стиль із творчою манерою Андре Моруа.

Внесок О.Деко у світове шевченкознавство – це його "Шевченківський календар", в якому він подає лише науково вивірені факти із щоденного, помісячного життя Кобзаря. Гігантська праця, лише дещиця якої опублікована в журналі "Соборність", – безцінна для студентів, учнів, для дослідників, літературознавців, просто – українців і людей доброї волі, які шанують нашого Тараса. До речі, журнал "Соборність" – ще одне дітище Олександра Деко. Він заснував його в Києві навесні 1997 року, продовжував видавати в Німеччині, куди виїхав 1999-го (і очолював Спілку українських письменників Німеччини), а згодом – в Ізраїлі, де проживає понині. Там Олександр Деко ініціював заснування Спілки українських письменників Ізраїлю, що зробити було дуже непросто через спротив російськомовних письменників, які емігрували сюди з колишнього СССР. Але він, єврей з України, зміг! І продовжує видавати "Соборність" – на одному подиху читаєш цей журнал, про який літературознавець Тетяна Яковенко написала наступне: "Неоціненне значення для письменників сучасної української літературної діаспори має міжнародний літературно-публіцистичний журнал українських письменників "Соборність", засновний О.Деко ще в Києві навесні 1997 року, який він досі незмінно редагує та видає спонсорським коштом.

Питання взаємодії культур народів світу, українсько-єврейської співпраці в боротьбі за незалежну Україну, трагічні сторінки вітчизняної історії, зокрема – "Євреї під захистом Української Повстанської Армії" ("Соборність" №2, 2007), тема Голодомору в Україні 1933-го року, матеріали з актуальних подій життя сучасної України – таке головне ідейно-тематичне спрямування видання. Національна Спілка письменників України нагородила О.Деко Почесною Відзнакою, Президент України – орденом "За заслуги" Ш ступеня".

В Україні високо цінують Олександра Деко і за творчість, і за громадянську позицію. Він був першим головою Всеукраїнського Товариства "Меморіал", зустрічався з Андрієм Сахаровим. Наприкінці 80-их, коли в повітрі вже забриніло свободою, але ще всюдисущим був КГБ, на зібраннях киян О.Деко порушував "заборонені теми" – говорив про переслідування і репресії, яких зазнали в СССР і українці, і євреї, про сталінські злочини, говорив відверто, вселяючи людям віру в грядущі зміни, в утвердження Правди і Справедливості.

На його ювілейному вечорі не було "заздравних" декларативних промов, а звучали теплі слова, якими звертаються до рідної людини, – з вуст відомих письменників Юрія Мушкетика, Петра Осадчука, Сергія Борщевського, ректора Полтавського педагогічного університету Миколи Степаненка, голови Київської міської організації НСПУ Михайла Сидоржевського і багатьох інших.

Ювілярові також було що сказати... Він говорив правдиво і зворушливо. Як і жив і живе понині. Нехай Всевишній подарує йому многії і благії літа.

Марія БАЗЕЛЮК

На світлині: Марія ДЕКО, Дмитро ПАВЛИЧКО, Олександр ДЕКО. Світлина Богдана ЗАХАРЯКА

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

БЕРЕЗНЕВИЙ ДЗВІН

Березневі весняні дні закономірно й традиційно асоціюються з ім'ям нашого великого українського пророка Тараса Шевченка, який поклав початок новому, вищому щаблю українства.

Сам Господь міцно поєднав Тараса Шевченка із цим весняним місяцем: на березень припадає день його Ангела – Тараса, день народження і день смерті поета, і навіть "Кобзар", який став благодатним орієнтиром для українського народу, вперше було видано у березні 1840 р. Тож відкриймо очі на таке Боже провидіння і посвятімо цей місяць нашому Пророкові!

Вшановуючи пам'ять Великого Кобзаря, ми зобов'язані не лише згадувати його заклики й заповіти, а й прислухатися до них, слідувати за ними. Стараймося дивитися на світ, на долю Вітчизни Тарасовими очима, тоді це буде найсвітліший, найщиріший і найбільш розумний погляд.

Якщо ми із Шевченковою вдумливістю й проникливістю поглянемо в український історичний календар, то можемо зауважити, як багато нам промовляє один лише місяць – березень. Потужним дзвоном березень проголошує велич нашої нації, нашого духу й інтелекту, нагадує нам про наші найвищі духовні цінності.

Знаменно, що на початку березня (2.03.1876) народився видатний український історик Мирон Кордуба, праці якого вагомо зафіксували багатогранність, значимість і гідність української історії. Тож хай дух великого історика допоможе нам почути історичний Березневий Дзвін!

Мимоволі в душі нашій зазвучать акорди найкращої музики, якщо ми лише згадаємо, які неперевершені музичні таланти подарував нам березень. 4 березня 1815 року народився видатний український композитор священик Михайло Вербицький, якому завдячуємо нашим доленосним Гімном. 21 березня 1842 року народився геніальний Микола Лисенко, 30 березня 1880 року прийшов у світ незаслужено призабутий композитор Ярослав Ярославенко. 4 березня 1949 року народився наш яскравий, передчасно згаслий музичний метеор Володимир Івасюк. Якось навіть символічно сприймається те, що народився він того ж дня березня, що й Михайло Вербицький. Обоє Богом даний талант присвячували служінню Україні, своєю натхненною музикою просвічували українські душі, звільняли їх від чужоземного пригноблення, підносили на високий інтелектуальний рівень. 6 березня 1931 року народився Олександр Білаш. А 27 березня 1955 р. народився наш талановитий земляк, композитор і співак Ігор Білозір, чиє життя обірвала злочинна рука чужинця.

Також у березні відійшов у вічність видатний музикант і композитор академік Філарет Колеса.

А силу українського духу, плеканню якого сприяли ці неперевершені музиканти, чудово засвідчила трагічна, а водночас і знакова, подія, яка відбулася 8–9 березня 1946 року. У ці дні насильницькими стараннями репресивних органів совєтської системи на Львівському псевдособорі було проголошено ліквідацію Української Греко-Католицької Церкви та нібито добровільне приєднання її до Російської Православної Церкви. Однак усі події, які відбувалися напередодні і після цього проголошення, якнайкраще показали силу духу Української Церкви й українського народу. Не зважаючи на жорстокі репресії державного апарату тоталітарної большевицької держави, майже дві третини українських священиків вистояли, не піддалися тискові і зберегли вірність своїй вірі. Ще й багато з тих, хто під тиском формально "перейшов на московське православіє", у душах своїх зберігали український дух і при першій же нагоді, коли совєтський терор уже ослаб, на рубежі 80–90 рр. XX століття, разом з мільйонами мирян повернулися до своєї традиційної віри.

Хоч Україні випало немало літ терпіти ярмо чужинецьких держав, українці не лише зберегли свою віру, мову, національну ідею, а й наполегливо, крок за кроком, виборювали свою незалежну державу. І березень своїм дзвоном нагадує нам про видатних борців за Українську Державу.

17 березня 1874 року народився видатний український патріот, священик і просвітитель Августин Волошин, який усе своє життя присвятив, у найбуквальнішому розумінні, служінню Богові й Україні. Він пробудив український дух поневоленого люду Закарпаття, підняв його на боротьбу за власну державу. І саме 14 березня 1938 року в Хусті було проголошено незалежність Карпатської України на чолі з президентом Августином Волошиним. І хоч невдовзі Закарпатські землі були окуповані угорцями, ідея незалежності України продовжувала жити й розвиватися в умах наступних борців.

Дзвін березня нагадує нам про яскраві постаті самовідданих борців за Україну. Далекого 1632 року, 20 березня народився славний гетьман Іван Мазепа.

18 березня 1918 року було створено військову організацію "Українські Січові Стрільці" на чолі з Володимиром Старосольським.

Березень нагадує нам і подальші славні сторінки виборювання незалежної Української Держави, вшановує новітніх борців за Україну, які саможертовно відстоювали волю України у 1940–1950 рр. 4 березня 1952 р. у бою з енкаведистами загинув талановитий художник і герой УПА Ніл Хасевич. А 5 березня 1950 р. смертю героя поліг головнокомандувач УПА генерал-хорунжий Тарас Чупринка – Роман Шухевич.

На березень припадають дні народження таких славних синів України як Марко Боєслав (Михайло Дяченко, 25.03.1910), поет і член УПА, та Михайло Сорока, провідний діяч ОУН, довголітній політв'язень (27.03.1911).

У березні закінчили своє життя і пішли у безсмертя Слава Стецько (12.03.2002) і В'ячеслав Чорновіл (25.03.1999). Маємо пам'ятати їх! Поклик сумління спонукає до цього.

Ліга Українських Жінок з особливим пієтетом згадує видатних українок, яких подарував Україні березень. 24 березня 1869 р. народилася громадський діяч, журналістка, сенатор польського сейму, член Союзу Українок Олена Кисілевська; 19 березня 1930 р. народилася наша видатна сучасниця, поетеса Ліна Костенко. 29 березня 1976 року закінчила земне життя відома громадська й політична діячка, лідер Союзу Українок, український посол у польському парламенті Мілена Рудницька.

Отак імена й імена будить у нашій пам'яті Березневий Дзвін… Прислухаймося до цього весняного передзвону, звернімо свої серця до наших славних земляків. При цьому задумаймося, чи гідно ми продовжуємо їхні традиції любові до Бога й України. Згадуючи видатних попередників і їхні величні діла, стараймося і собі залишити добрий слід у нашій історії. Застановитися над власною сутністю особливо доречно у ці напружені передвиборні дні. Очистьмо свої душі, змиймо з себе намул амбіцій і облуд, – і нехай Березневий Дзвін у майбутньому згадає нас з пошаною і вдячністю!

Лідія КУПЧИК,
голова Львівської міської організації
Всеукраїнської Ліги Українських Жінок

ЦЕ – НАША ІСТОРІЯ

Василь ШЛЯХТИЧ

ЗНАЙМО ПРО ЦЕ!

Акція "Вісла"... І страшно й тривожно...
Знаймо про Сагринь...І про Павлокому...
Не забуваймо концтабір Явожно,
Пам'ять щоб наша була незникома.

Внуки хай знають історію рідну,
Пам'ять щоб їхня була не порожня,
Знають хай твердо що гідне й негідне,
Що недолуге, а що – переможне.

Правду потрібно і знати й вивчати,
Пам'ять тримаймо і це безперечно,
Завжди до неї потрібно вертати,
Та нагадаймо – а що небезпечно,
Варто про що нам відверто сказати –
Геть відкидаймо і гнів й ворожнечу!
13.02.2012 р.

Від автора

Акція "Вісла" – це проголошена післявоєнною владою Польщі у квітні 1947 року постанова про виселення в жорстокий спосіб і насильно українців з Холмщини, Надсяння, Бойківщини, Підляшшя і Лемківщини на понімецькі землі заходу і півночі Польщі.

Сагринь – українське село на Холмщині, в якому поляки з Армії Крайової (Armia Krajowa) і Батальйонів Хлопських (Bataliony Chlopskie) у березні 1944 року убили близько 800 українців – жителів того села, лише за те, що були українцями.

Павлокома – у Надсянні, в якому поляки – жителі села і вояки Армії Крайової (Armia Krajowa) убили 360 українців – жителів того села, лишень за те, що вони були українцями.

Явожно – польський концентраційний табір праці, на місці колишнього нацистського – німецького, у який післявоєнна польська влада посадила "зловлених" в часі і зараз опісля акції "Вісла" близько 2800 свідомих українців. Серед них було понад 800 жінок і 27 священиків – Православних і Греко-Католицьких. Через терор і знущання над ув'язненими там загинуло 162 українці.

НОВИНИ

ШАХОВІ ЗМАГАННЯ У ЧЕРНІГОВІ

12 лютого в приміщенні ДЮСШ ФСТ "Україна" відбувся шаховий матч між збірними командами м.Чернігова та Чернігівського району. Матч був присвячений Героям Крут, які полягли в нерівній боротьбі, захищаючи незалежність України від московських загарбників.

На початку змагань з вітальним словом до присутніх звернулись голова Чернігівської обласної організації Конгресу Українських Націоналістів Валерій Рябченко, голова відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Чернігівської районної державної адміністрації Олександр Чаус, заступник голови відділу по фізичній культурі та спорту Чернігівської міської ради Василь Шокун та міжнародний майстер спорту з шахів Олександр Носенко. Зокрема, в своїй промові Валерій Рябченко наголосив – "… У бою під Крутами загинув справжній цвіт української нації – молоді патріоти, які захищали незалежність України. Сподіваюсь, що в Україні більше не повторяться такі події, а втрати будуть тільки на шахівницях спортсменів…".

Матч відбувався в складній боротьбі, команда Чернігова виставила кращих шахістів міста, у її складі грали три міжнародних майстри спорту та майстер ФІДЕ проти кандидатів у майстри спорту та гравців першого розряду, які вперше вийшли в склад новоствореної команди Чернігівського району.

За підсумками змагань, сильнішою виявилась команда м. Чернігова, рахунок у першому турі – 6:4 та в другому – 3:7. Кращими гравцями, які здобули 2 очки, від команди міста стали – Носенко, Сущов, Гук та Шпак, від команди Чернігівського району – Гладиш.

Після завершення змагань відбулося нагородження спортсменів. Учасники матчу висловили щиру подяку Конгресу Українських Націоналістів, який надав фінансову допомогу в проведенні змагань.

Прес-служба ЧОО КУН

СКАРБИ НАРОДУ

ВИСТАВКА ЛЯЛЬОК-МОТАНОК

як вираз національного мистецтва

У Львівському обласному будинку вчителя (директор – Володимир Парубій, кандидат історичних наук) у лютому відбулося відкриття художньої виставки ляльок-мотанок (25 ляльок) автора Лідії Садової.

Лідія САДОВА

Декілька років тому Л.Садова взяла участь у Першому львівському фестивалі ляльок "Ляльковий світ" у Львівському палаці мистецтв (7 ляльок у вишиванках). Тоді ж відбулась виставка в рамках Львівського фестивалю "Ляльковий світ" у Львівському супермаркеті "Кінг Крос Леополіс", у якому Л.Садова взяла участь (композиція "Українські полонянки у турка" – 8 ляльок). У 2011 році відбувся 3-й ляльковий фестиваль у Львівському палаці мистецтв, де Л.Садова експонувала шість ляльок – "Вербна неділя" – композиція, яка викликала значне зацікавлення глядачів. За участь у вище зазначених виставках Л.Садова отримала дипломи.

Протягом 2012-го року Лідія Садова прискіпливо працювала над новою серією ляльок-мотанок у вишиванках. Такі ляльки захоплюють автора їх виконання своїм давнім походженням. Ці ляльки-берегині виконували наші прабабуні як елементи народної традиційної іграшки, які своєю історією сягають давніх тисячоліть. Знак хреста на обличчях ляльок-мотанок символізував знак Сонця – арійського походження. 70 тисяч років тому проживали тут давні племена – арії. Історія України сягає тих давніх тисячоліть...

На цьогорічній персональній виставці, експонованій у Львівському будинку вчителя, Лідія Садова представила 25 ляльок-мотанок у вишитих костюмах.

Цікаво подана композиція барвистих, різноманітних за формою, кольором і декором ляльок-мотанок. На підвищеннях експонується ряд ангелів-мотанок, що символізують Верхній Світ, є провісниками правди, віри, любові. Зв'язок з Божими ідеями світла й краси відображають ляльки у золотистих одежах. Це також світочі добра, правди, надії на швидку весну після важкої, довгої, суворої зими. Тому й названа ця виставка "В очікуванні Весни". Надія на Весну – ляльки в барвистих віночках в оточенні кольорових стрічок, з наявністю національних вишивок. Усі ляльки нижнього плану композиції з'єднані пуками у гармонійну цілісність, виражають гармонійну єдність (яка повинна бути між людьми), посередині яких лялька-мотанка з маленькою дитиною, як мегасфера матері-Батьківщини, довкруг якої – ангели-хоронителі у довгих золотистих одежах.

Конструктивною основою композиції є плетені кошики, на яких закріплені дві більші ляльки-"веснянки" та дерев'яні рамки, переплетені сірими нитками, що служать тлом і є декоративним елементом загальної композиції. Ці нитки – начебто нитки долі, які переплітаються, об'єднують всі демонстровані на виставці ляльки. Рамки, поставлені під кутом одна до одної, створюють динаміку, експресію тла, до якого кріпляться ляльки.

Виставка повчальна та естетично-виховна.

У Львівському будинку вчителя працюють декілька творчих товариств: хорове-співоче, танцювальне, театральне, які відвідують і дорослі, і діти. В цьому приміщенні свою роботу (й засідання) проводить Науково-педагогічне товариство "Рідна школа" (до якого належить й автор численних експонованих на виставці ляльок-мотанок Лідія Садова).

Виставка пропагує українське національне мистецтво; може служити прикладом для створення і дітьми, і дорослими високохудожніх творів, які радують око і є об'єктом безпосереднього звернення до давніх традицій та звичаїв українського народу.

Роксолана ПИВОВАРЕНКО,
м. Львів

Управління культури Дніпровської районної у м. Києві державної адміністрації

ТЕАТР УКРАЇНСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ "ДЗЕРКАЛО"

Репертуар на березень 2012 року

5 березня **"У Києві, на Подолі"**. Вагонне депо "Дарниця".
Початок о 12.00 год.

6 березня **"Заморочене весілля"**. ЦК та М ДВРЗ, Алма-Атинська, 109
Початок о 18.00 год.

12 березня, **"Заморочене весілля"**. Театр "Колесо", Андріївський узвіз, 8
Початок о 19.00 год.

14 березня, **"У Києві, на Подолі"**. Будинок актора, Ярославів вал, 7
Початок о 19.00 год.

21 березня, **"У Києві, на Подолі"**. Театр "Київ", Русанівська Набережна, 12
Початок о 19.00 год.

Художній керівник театру – Володимир Петранюк.
www.dzerkalo.kiev.ua,
e-mail: ukrtrad@mail.ru
Замовлення квитків:
(044) 568-98-40, (096) 5052206

ПАМ'ЯТЬ

ВІДІЙШОВ У ЗАСВІТИ

Глибоко сумуємо у зв'язку з передчасною смертю Василя Чванцева – голови Миколаївської міської організації Конгресу Українських Націоналістів. Друг Василь був справжнім українським патріотом, щирим товаришем, чудовим сім'янином, батьком. Нехай рідна земля буде йому пухом.

Висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким покійного.

Конгрес Українських Націоналістів,
Провід Миколаївської ОО КУН

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net
Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національного товаровиробника. За достовірність реклами редакція відповідальності не несе.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор. Редакція не завжди поділяє точку зору автора. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування лише на сторінках газети.